

КРОЗ ВЕКОВЕ

ИГРАЧ БЕЗ НОГУ

Себастијан Спинола, чувени мајстор играња из 16. века познат као „отац француског балета“, био је без обе ноге. Наиме, кад је имао свега 11 година морали су му ампутирати

обе ноге испод колена. Спинолин случај представља право чудо људске истрајности, јаке воље и храбрости.

СМРТ ЗБОГ МАЧКА

У старој Грчкој и Риму убити мачка сматрало се за страховит злочин. Историчар Диодорус са Сицилије забележио је случај једног војника који је убио неког мачка-скитицу због чега је био осуђен на смрт.

ОДАНА СУПРУГА

Брак између сер Волтера Ралија, енглеског државника и истраживача који је први пренео културу кромпира из Америке у Енглеску и раширио употребу дувана, и Елизабете Тромортон био је једна од највећих романи у историји. Када је да удо вољи захтевима шпан-

ског краља, Џејмс I погубио Ралија 1618. године његова жена захтевала је да јој предаду његову одсечену главу коју је балсамовала да би је затим све време свога удовиштва, пуних 29 година, носила на златном тањиру свуда са собом.

У ОВОМ БРОЈУ: Неће ме ухватиши живо! Прва приповешка Лазе Лазаревића. Главосече с радио-апаратима. Творац, ајласа и поморске карте Анејдоше. Хумор. Прича

ЧЕТРЕДЕСЕТОГОДИШЊАЦИ НИСУ СТАРО ГВОЖЂЕ

служу као реклама за неку во-
лицу за негу косе. Да је Глен
пре, ретимо, три седмиче за-
желио да промени занимање и
да пређе у привреду, готово
је сигурно да не би нашао ме-
сто. Јер, многе америчке фир-
ме спроводиле исту персоналну
политику према којој људи из
над 40 година добијају печат
„старо гвожђе“.

Међутим, Глен је својим кос-
мичким летом доказао да чо-
век од 40 година никако није
стар и тиме је Американцима
дао лекцију која им је одавно
била потребна. У америч-
кој представи о свету и жи-
воту, сви људи у рату и ми-
ру су млади људи. Али, када
су се особе одговорне за о-

стварење „пројекта Меркјури“
нашле пред проблемом избо-
ра астронаута који би три пу-
та требало да облети Земљу,
двоумљења није било. За о-
стварење овако тешког задат-
ка млад човек уопште није до-
лазно у обзир. Избор је пао
на Глена, јер су га личности
одговорне за остварење про-
јекта сматрале „правим чове-
ком“ за овај тежак и одгово-
ран задатак: поред храбрости
он је имао и неопходно по-
ребну самоконтролу.

Четрдесетогодишњаци се да-
нас с правом позивају на Гле-
на: способност, храброст, сна-
жљивост и предизумљивост
нису својствене само млади-

Погнебни сан јабука

Јабуке успевају двоструко
брже но обично ако њихова
стабла „прилегну“ у подне —
тврде научници са универзит-
ета у Пенсилванији.

Проучавајући дејство свет-
лости на растење јабука по-
знатих под именом „златна
делишес“, доктор Лорен Та-
ки покривао је у подне мла-
да стабла под плодом црном
тканином. Сем што је испод
„шатора“ била готово потпу-
на тама, сви други услови —
влажност земље и ваздуха, то
плота и друго — остали су
потпуно исти.

Доктор Таки је још пре о-
вих опита утврдио да пло-
дови најбрже расту ноћу, да
тај темпо опада током пре-
поднева, да у подне плод пот-
пуно мирује, да је поподне
време „опоравања“ и да ра-
стење плода поново почиње
с приближавањем вечери.

Ако се овај природни ри-
там прекине поподневним
„сном“ тј. покривањем стаб-
ла црном тканином, дрвеће се
покоравало том вештачком рит-
му и у растењу и дозревању
његових плодова не долази
до подневних пауза.

Или — или

Британски адмиралитет о-
братио се министарству фи-
нансија с молбом да за буџет
адмиралитета предвиди суму
од 18 шилинга месечно за
куповину хране за једног ма-
чка који живи у његовој згра-
ди. Министар финансија упу-
тио је лордовима адмиралит-

тета писмо следеће садржи-
не:

„Ако у згради адмиралитет-
а нема мишева којима мачак
може да се храни, онда је ње-
гово присуство тамо излиш-
но, а ако мишева има онда
је мачак у стању да сам себи
прибавља храну.“

ПОВОДОМ 450
ГОДИНА ОД РОЂЕЊА

МЕРКАТОР

ТВОРАЦ АТЛАСА И ПРВЕ ПОМОРСКЕ КАРТЕ

шног показивања“ ком-
пасне игле, појаву коју је
још Колумбо запазио на
својим путовањима за А-
мерику. На основу својих
личних теорија о земљи-
ном магнетизму, Меркатор
је израчунао положај маг-
нетних полова Земље ко-
ји се не поклапају с гео-
графским.

Године 1552, бојећи се
нових прогона Меркатор
бежи из Лувена у Дуис-
бург, у Немачку. Две годи-
не касније била је готова
његова чувена карта Ев-
ропе, прва мапа која је да-
вала праву и тачну гео-
графску слику старог кон-
тинента. Врхунац његовог
стварања била је епохална
карта света коју је завр-
шио 1569. године. На тој
карти Меркатор је лопта-
сти облик Земље пренео
на равну површину. То је
била чувена Меркаторова
пројекција код које су по-
ложаји свих тачака на
Земљи према њиховој гео-
графској ширини и дужи-
ни, као и њихово узајамно
растојање и правац, одго-
варали стварности. Тиме
су морепловци добили пр-
ву карту на коју су могли
потпуно да се ослане.

Атлас, назив за збирку
географских карата, тако-
ђе потиче од Меркатора.
Његова збирка мапа, коју
је 8 година после његове
смрти завршио и издао ње-
гов син Румолд, имала је
на корицама слику Земље
коју на плећима држе ти-
тани и носила је назив
„Атлас или космографска
посматрања“.

Када се пре 450 година,
5. марта 1512, родио у фла-
манском месту Рупелмон-
деу добио је име Герхард
и уз њега старо породично
презиме Кремер. Али, када
је почео да похађа универ-
зитет у Лувену, према оби-
чају који је тада владао
међу образованим људима,
променио је то презиме у
латинско Меркатор.

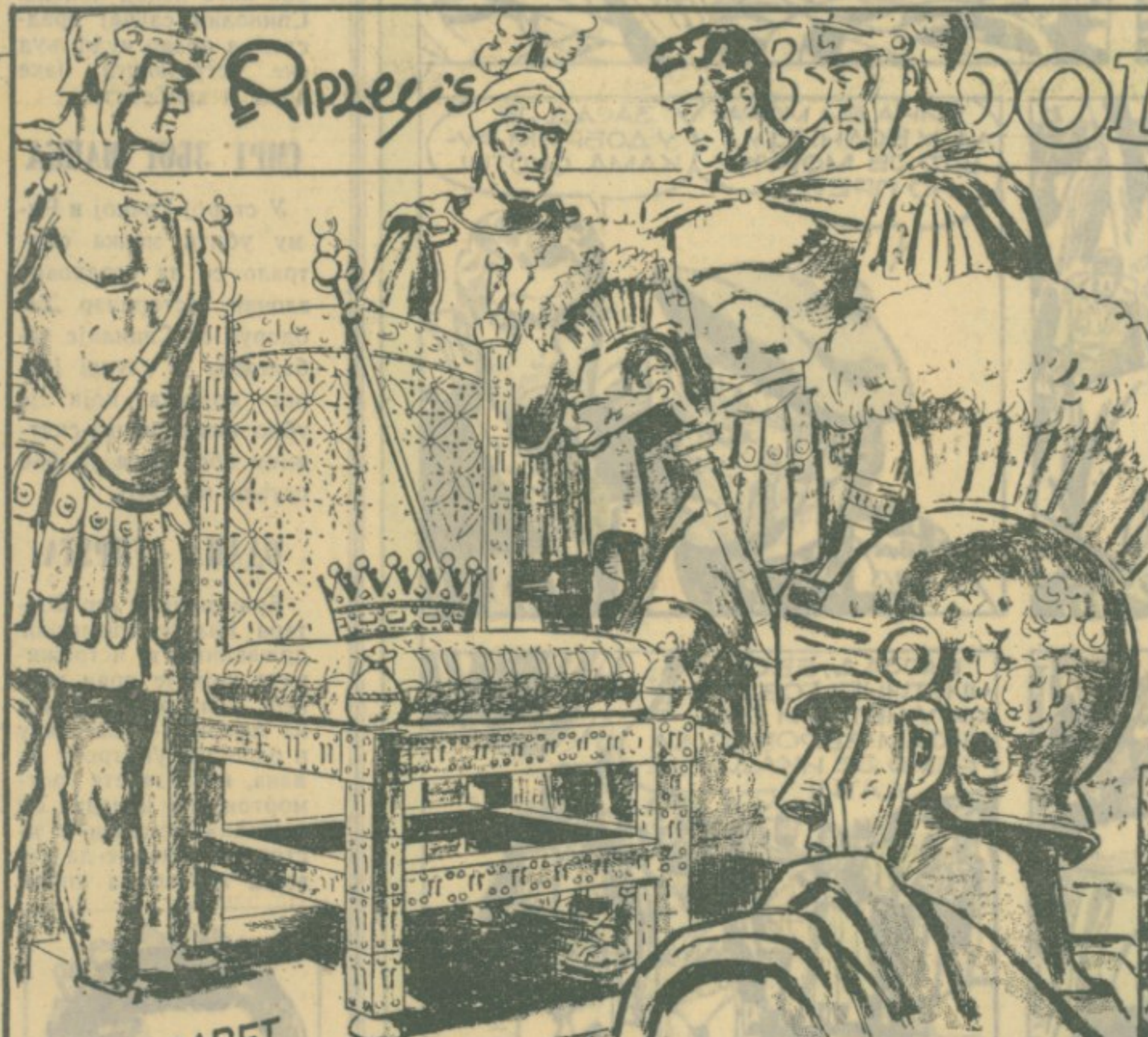
После завршених студи-
ја, Меркатор се посвећује
цртању географских кара-
та и изради уметничких
глобуса. И њему и његовој
окоolini изгледало је да
му је живот потекао мир-
ним и срећним током. А-
ли, године 1544. када је от-

путовао у кратку посету
свом родном граду, био је
по наређењу генералног
прокуратора за Брабант
ухапшен и бачен у тамни-
цу као „вештац опасан по
друштво и околину“. На
залагање многобројних
пријатеља пуштен је на
слободу после неколико
месеци тамновања, али у-
нутрашњи мир никад ви-
ше није стекао. Прогонио
га је сталан, болестан
страх да га свуда уходе.

Једино му је рад доно-
сио привремено ослобође-
ње од страха и због тога
се све више њему преда-
вао. Године 1545. он пише
да је решио тајну „погре-

Сједињене Америчке Др-
жаве добиле су наизад
нешто што је овој зем-
љи већ дуго недостајало: на-
ционалног хероја средњих го-
дина, космонаута Џона Глена.
Са своја три лета око Земље
у капсули „Меркјури“ Глен
је поред тога што је подигао
научни престиж Сједињених
Држава учинио још нешто за
своје земљаке. Наиме, њему
треба захвалити што сви А-
мериканци Гленових година и
нешто старији ових дана др-
же главу мало усправније не-
го досад.

Глен има више него једну
бору на лицу, а својом оскуд-
ном косом не би могао да по-

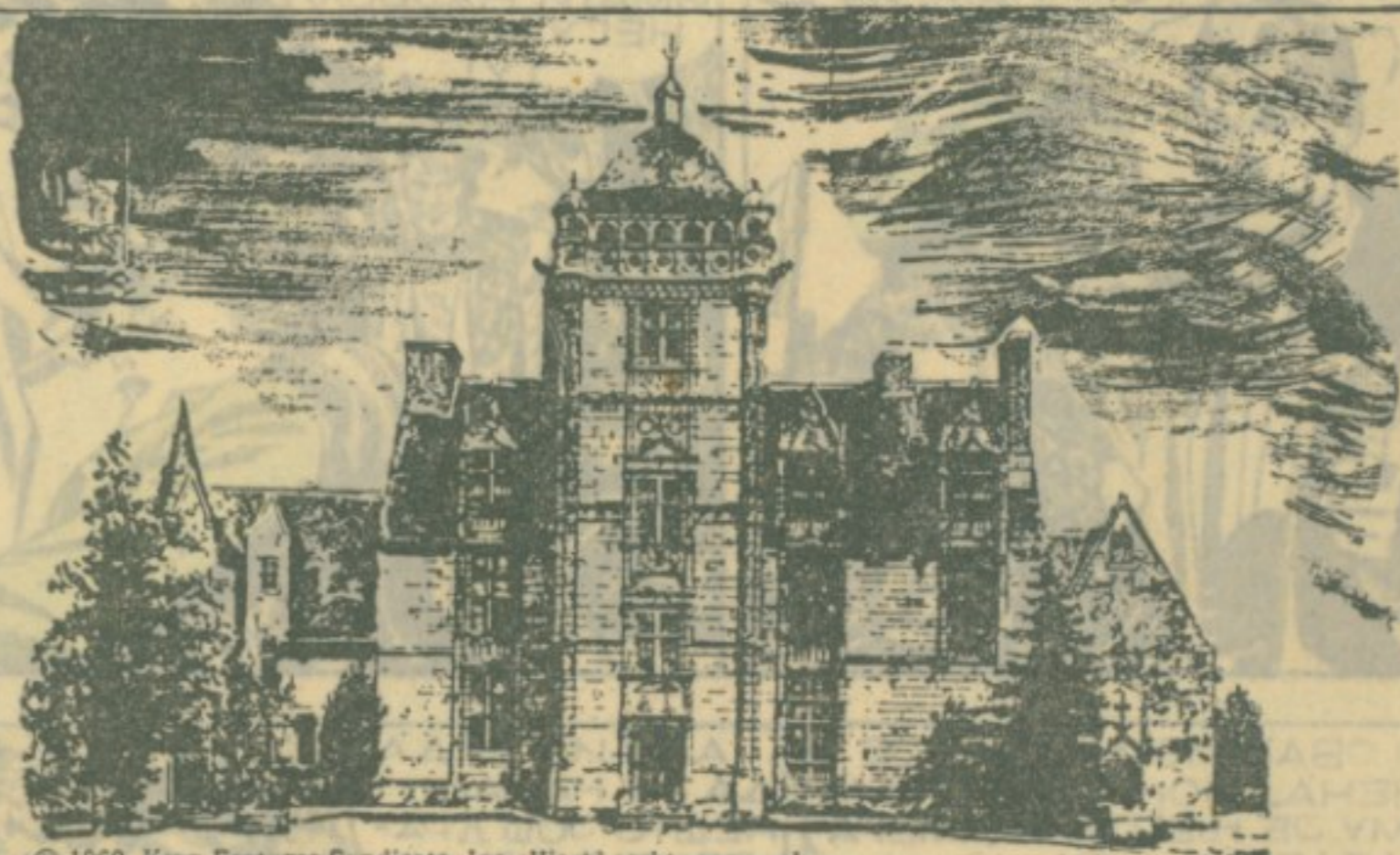

РАТНИ САВЕТ КОМЕ ЈЕ ПРЕСЕДАВАЛА ПРАЗНА СТОЛИЦА!

ГЕНЕРАЛ ЕУМЕНЕС, СЕКРЕТАР АЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГ ДРЖАО ЈЕ ПОСЛЕ
АЛЕКСАНДРОВЕ СМРТИ У ПОСЛУШНОСТИ ОСТАЛЕ ГЕНЕРАЛЕ УБЕДИВШИ
ИХ ДА МУ СЕ АЛЕКСАНДАР ПОЈАВИО У СЊУ И НАРЕДИО ДА СЕ
СВА РАТНА САВЕТОВАЊА МОРАЈУ ОДРЖАВАТИ У КРАЉЕВСКОМ
ШАТОРУ ПОКРАЈ АЛЕКСАНДРОВОГ ПРЕСТОЛА, КРУНЕ И СКИПТРА,
ОД АЛЕКСАНДРОВЕ СМРТИ 323. ДО 315. ГОДИНЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ.
ЕУМЕНУСА СУ СЛУШАЛИ КАО ТУМАЧА ЖЕЉА И НАРЕДБИ ДУХА
ПРЕМИНУЛОГ ВЛАДАРА.
ЕУМЕНУС ЈЕ БИО УБИЈЕН 315. ГОДИНЕ

„ДОРСИ“

ЈЕДАН ОБЧАРСКИ ПАС БИО ЈЕ 3
ГОДИНЕ ЈЕДИНИ ДОСТАВЉАЧ ПОШТЕ
ИЗМЕЂУ КАЛИКОДА И ВИЗМАРКА
У КАЛИФОРНИЈСКОЈ ПУСТИЊИ
МОАВЕ.
ЧЕТВОРОНОГИ ПОШТАР НИКАД
НИ ЈЕДНОМ НИЈЕ ЗАКАСНИО.

© 1960. King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЗАМАК СЕН-УЕ

НАЈЛЕПША ГРАЂЕВИНА
У ФРАНЦУСКОЈ ПРОВИН-
ЦИЈИ МЕН БИО ЈЕ ТРАМ-
ПЛЕН ЗА ВРЕМЕ
ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИ-
ЈЕ ЗА ЈЕДАН ПАР ВО-
ЛОВА.
(1791)

2 СУНЦА
ВИДЕЛА СУ СЕ НЕКОЛИКО ДАНА
У БЛИЗИНИ РЕКЕ СПРЕЗ У ШКОТ-
СКОЈ ПРЕ ВЕЛИКЕ НЕПОГОДЕ
КОЈА ЈЕ КАТАСТРОФАЛНО ПОГО-
ДИЛА ОВАЈ КРАЈ 1829. ГОДИНЕ

ЈЕДАН ЈЕДИНИ УДАР ГРОМА

УБИО ЈЕ 504 ОБЦЕ У
ШУМИ ВАСАИ (САД)
1893. ГОДИНЕ

РЕКОРДЕР у руковању

Шта мислите, колико се пута за 9 часова и 15 минута један човек може чврсто руковати? Двадесетогодишњи енглески студент хемије Том Хили покушао је да то установи и добио је овај резултат:

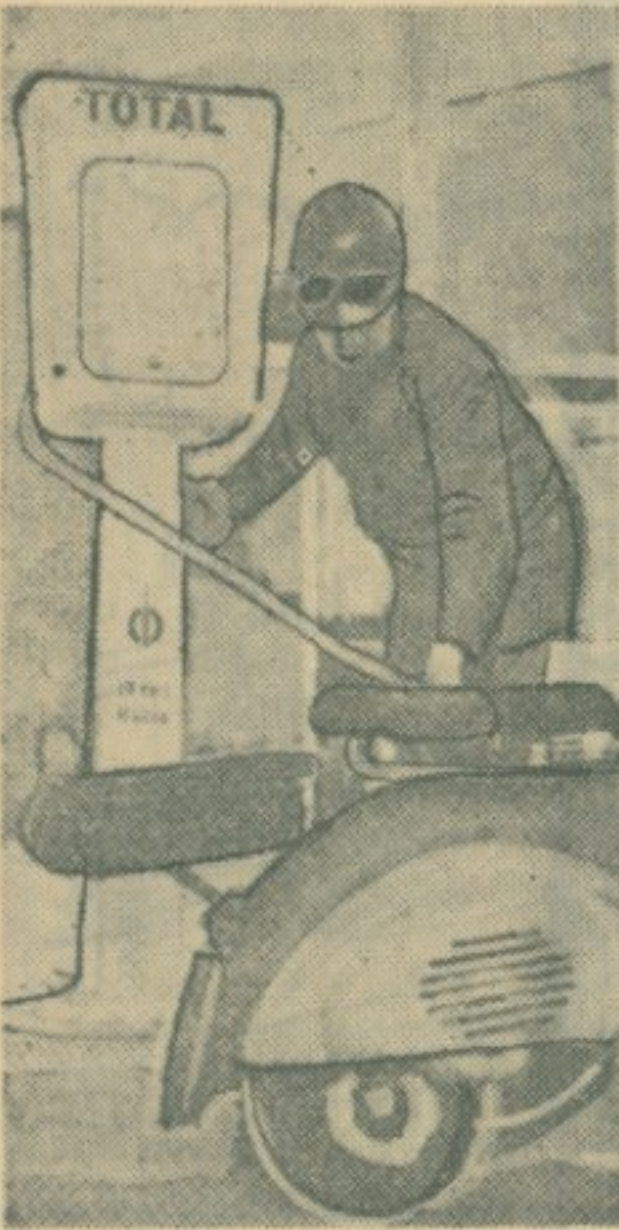
тат: 9002 пута. Тиме је он оборно досадашњи рекорд у истрајном руковању који је износио 9001 стезања руку за 10 часова и 10 минута. Овај рекорд поставио је пре три године такође један енглески студент.

ЖАЛОСТ ЗБОГ САОБРАЋАЈНЕ НЕСРЕТЕ

На данској острвској групи Фарер 1. марта извешане су заставе на пола копча. Општа жалост проглашена је због прве саобраћајне несреће на овим острвима у којој је било људских жртава. Наиме, дан раније страдале су две девојке чија су кола налетела на један стуб.

БЕНЗИНСКА САМОУСЛУГА

На лондонском „Квинстриту“ постављена је бензинска станица која послује на принципу самоуслуге. Као што се не слици види возач мопеда треба да убаци само два ши-

линга и да свој мотор снабде потребном количином бензина. Британци нису ово изумели; идеја за ово поникла је у Шведској која је сада преправљена аутоматима за бензин. Из Шведске овај начин трговања бензином захватио је брзо многе европске земље, па и Велику Британију.

Цепна партитура

Крајем 19. века неке музичке куће су почеле да издају партитуре из свих области музике, али углавном класичне, у облику ципних формата. Разлог за ово је био углавном тај што је оваква партитура јефтинија него обична, могла је лакше да се носи и служила је љубитељима музике да прате извођење из нота. У Немачкој су овакве партитуре служиле студентима музике да из њих уче на самим концертима приликом извођења. Поред тога оне су садржавале и многе упуте, предговоре, објашњења, критичке примедбе. Сада се углавном сва значајнија оркестарска дела издају и у овом формату и за то постоје нарочите издавачке куће у многим земљама.

КОНТРАБАНДИСТИ ИЗ НЕВОЉЕ

На грчком острву Косте лоризон, у Егејском мору, живи свега 480 житеља. Сви мушкарци на овом острву по наслеђу су рибари. Међутим, они се сада не баве риболовом, већ кријумчарском трговином.

С времена на време становници овог острва добијају од рођака, који су емигрирали у Аустралију, пошљак изношене одеће, конзерви и брашна. Ови „товари“ кријумчарским триковима превозе се на

турску обалу, од које је острво удаљено свега две миље. Овде се дарови из Аустралије размењују за јаја, живину, пасуљ.

Малени, готово бесплодни оток не може искрајити своје становнике. Да се баве рибарењем за индустријску прераду они не могу, јер су њихови трошни чамци за то неупотребљиви. Рибарима ови чамци скоро ни за шта и не служе. За време рата острво су јако порушили фашистички бомбардери. Отада се житељи нису никако могли избавити од сиромаштва.

Од случаја до случаја царинска полиција навраћа на острво и тада огромна пећина служи као уточиште оним острвљанима који би били изненађени са својом робом.

СА СВИХ СТРАНА

Овај ко тешко даје обећање, верније га одржава. (Русо)

Не пружај руку тако далеко да је не можеш повући. (В. Скот)

Ако је цеп поцепан не вреди га пунити новцем. (Д. Елиот)

Дугови су као каква замка — лако се у њих улази, али врло тешко излази. (Бернард Шо)

Практичан човек треба у животу да схвати све озбиљно, али не и трагично. (Шнитцлер)

Ако не знаш да уједеш, не показуј зубе.

Ако желиш да искористиш туђу светлост, мораш да платиш мало петролеја за лампу. Кад човек јури два зеча, не ухвати ни једног.

Направљена је и једна „културна“ електронска машина која може истовремено да даје обавештења о делима 74 писца.

Мали ципни масер с покретним ваљком који служи за масажу подваљка.

Посуда од керамике у облику правоугаоника има дво струку намену: зими се у њу ставља вода која са радијатора испарава а лети се у њој држи цвеће.

Кружни нож за сечење торте исече потпуно једнаке комаде за сваког члана породице.

Покретна машина за прање рубља може да опере килограм рубља испод чешме или у кади.

Американци сада проучавају начин прављења астронаутских комбинезона од 24-каратног злата.

НЕЋЕ МЕ УХВАТИТИ ЖИВОТ

Када год би се камион занео, љубао сам се с једне на другу страну. Повремено сам бацао поглед на своје суро затвореничко одело и на ланац којим су ми биле везане ноге. Не знам ни сам колико сам пута бројао тринаест карика на ланцу.

Гледао сам околина кроз коју смо пролазили. Био сам свестан да ми је ово последњи пут да видим небо. Када једном будем спуштен у подруме злогласног затвора 4-Г, све ће бити свршено.

Чувар који је седео на крају камиона мање је пазно. Међутим, десетак метара иза камиона ишао је ауто са гестаповцима који су били наоружани. Пратили су наш камион у коме сам се налазио ја и још пет затвореника.

Било је седам сати изјутра. Починао је врео јулски дан. Прошла су тачно два месеца и десет дана откад су ме ухватили у малом хотелу на периферији Лајпцига. Пролазили смо периферијом града. Куће су биле ретке. Не знам ни сам како, али ми се одједном јави мисао да побегнем. Било је више него сигурно да ће ме при првом покушају убити. У том стању можда сам то и желео, јер све је било боље него мршварење које ме је чекало у подрумима гестапоа.

Погледао сам на малог Пољака који је седео преко пута мене. Намигнуо сам му. Он развуче своје мршаво, наплатено лице. Остали затвореници апатично су седели на

Ово је прича савезничког обавештајца Роја Валерија у којој описује своје драматично бекство из гестаповског камиона којим су га пребацивали из једног у други затвор

клубама. Кола су стигла до једног завијутка на друму. Камион је успорио. Пролазили смо поред неке високе оградe иза које се налазио велики врт и нека зграда која је личила на школу.

Сад је био тренутак. Погледао сам Пољака. Видео сам да је и он схватио шта намеравам да учиним. Клигнуо сам му главом и скочио на клупу, а одатле преко оградe камиона. Последње што сам видео било је да и Пољак скаче. Тек што сам ударно о земљу, чуо сам вику и пуцање. Окренуо сам се да видим где је Пољак, али га нигде није било. Сигурно је пао с друге стране оградe и Немци су сада на њега пуцали. Чула се шкрипа кочица.

Зграбио сам ланац и почео да бежим према школи, верујући да стражари неће пуцати у том правцу. Претрчао сам неку малу пољану и стигао до шумарка. Пуцање се

још чуло, али у даљини. Одједном сам осетио бол у левој ноzi, али нисам стао.

Најзад сам се нашао међу дрвећем. За тренутак сам стао да би се оријентисао где је север, па сам опет почео да трчим, али не дуго. Сав изнемогао спустио сам се на један камен. Лева нога била ми је сва у крви. Један метак ју је окрзнуо, али се није задржао у месу.

Помислио сам на оно што ме чека, ако ме ухвате. Решио сам да се жив не предајем у њихове руке. Кренуо сам даље у шуму. Што је шума била гушћа — било је боље. Најзад сам избио на једну чистину и дошао до једне сеоске куће у којој није било никога. Ту сам нашао једну турпију и њом пресекао ланац који је спајао карике око чланака. Слободан крај ланца узео сам у руку, а турпију ставио у џеп.

Пола сата доцније, око једанаест, наишао сам на другу сељачку кућу. Свауда по авлији било је распростраено рубље које се сушило. Никог нисам видео, па сам с једног конопца зграбио платнене панталоне и једну кошуљу. У шуми сам се пресвукао.

Наставио сам даље да бежим. Стигао сам до једног малог места поред кога је пролазила железничка пруга. Било је девет сати увече. Потпун мрак. Покушао сам да се сетим како су нас све учили да користимо осовине вагона за путовање у случају невоље. Одабрао сам композицију за коју сам веровао да иде у правцу запада. Под вукао сам се испод једног крајњег вагона и одмах тврдо заспао. Пробудило ме је дрмусање воза. Кренуо је.

Док је воз клопарао, размишљао сам колико сам километара морао претрчати тога дана. Доцније, кад сам био на слободи, имао сам прилике да на карти проверим растојање. Испало је да сам тог дана трчао око 48 километара.

Путовање је прошло скоро без икаквих инцидента. Кад сам једном био далеко од места одакле сам побегао било ми је лакше да се крећем, упркос потерницама које је гестапо издао.

Најважније је било да се отарасим ланца. После војне од неколико стотина километара у правцу француске границе напустио сам своју композицију и кренуо у квартал града у коме сам знао да раде страни радници.

Више од једног сата мувао сам се око једне ковачке радње. Ветар ми донесе одломке разговора двојице младих радника који су радили нешто пред кућом. Говорили су француски. Одважио сам се и ушао у радионицу. Упитао сам их да ли би ми учинили једну услугу. Одмах сам додао да немам новца. Извадио сам руку из џепа и пустио да ланац падне на земљу. Затим сам подигао ногавице и показао им карике око чланака. Два младића су ме немо погледала, а онда без речи одвели у задњи део ковачнице где ме нико није могао видети. Одмах су почели да откивају ланац.

Ту ноћ сам провео у ковачници. Сутидан са нешто новца и бољим оделом кренуо сам за Келин, где сам знао адресе неколицине наших агента. Прошло је само 48 часова од тренутка када сам се такорећи опростио са животом, а ето, био сам жив и слободан.

ПАНДАН НОБЕЛОВОЈ НАГРАДИ

Ове године први пут се додељује награда „Интернационалне фондације Балкан“, на чијем се челу налазе председници република Италије и Швајцарске.

Онивач ове награде је Еуген Балкан, директор италијанског листа „Коријера дела sera“. Он је по доласку фашизма у Италију емигрирао у Швајцарску. У тестаменту је предвидео стварање фондације за додељивање међународних награда. Ова фондација сада располаже са сумом од једне милијарде лира, која ће се употребљавати да би се сва

ке године додељивале три награде: једна за мир и хуманост, друга за књижевност, филозофију и уметност, а трећа за научне успехе у области физике, хемије, медицине и техникe.

Висина награде која ће се ове године додељивати кретаће се између 250.000 и 500.000 швајцарских франака. Предвиђа се да ће ове године бити додељена награда само за мир и хуманост. Сматра се да ће временом ово међународно признање достићи ранг Нобелове награде

ПЛЕС СУНЦУ

Мексиканци су поносни на своју прошлост. Мексико је и данас добрим делом „држава Индијанаца“. Од 30 милиона становника око 55% су мезелци европских досељеника и староседелцаца — Индијанаца. На чисте Индијанце отпада

Пре углављивања стабла у земљу оно се обавије конопцима. Тако се на њему направе неке лествице помоћу којих се може пењати све до његовог врха. Кад је дрво причвршћено, на његов врх поправу се поглавица и четири човека. На самом врху дрвета

Кад поглавица заврши свирку, пратиоци се бацају са висине. После тринаест обртаја они се постепено приближе стаблу и заједно са поглавицом сићу међу гледаоце, спуштајући се помоћу оних лествица које су раније направили помоћу конопца на довету.

ПОНОВО НА ДАСКАМА

Пре 18 година Елионор Пауел, некадашња играчица и партнерка Фреда Астера одрекла се своје уметничке каријере да би се посветила породици. Током протеклих година водичи кроз Холивуд су често доводили туристе баш у њену кућу да би им показали како изгледа једна права америчка породица.

Од своје удаје одржавала је контакт с публиком једино преко телевизије у емисији за децу. Све своје слободно време посвећивала је једној групи деце која је редовно долазила у њену кућу. Једном приликом док је за малишане спремила сендвиче, неко је од њих гледајући старе филмове преко телевизије узвикнуо:

— Па то је тетка Ели!
— Други дечак је додао:
— Зар не знаш да је тетка Ели била звезда пре телевизије.
— Тада сам се осетила као мумија — прича Ели-

онор — чије је место у Метрополитен музеју. Али сам ипак донела одлуку да окупам срећу и вратим се на даске Бродвеја. Сви моји познаници су били скептични, а да не говорим о сину који ми није уопште веровао да сам некад била звезда. Почела сам с припремама и неуморно радила пуних 6 месеци по шест и више часова дневно. Прво сам се појавила у Лас Вегасу, али главне сцене су се налазиле у Њујорку. Кад сам се појавила на Бродвеју публика је те вечери била уздржана, а онда је почела да ме назива и да ми баца цвеће. Једна жена ми је чак добачила на позорницу своју златну нарукваницу и довикнула:

— Ти си то заслужила за твоју игру!

Критичари су о Елионор писали: „Сада је боља, мада има 50 година, но онда када је почела своју каријеру.“

30%, а на чисте Европљане 15%. Највећи део становника говори шпанским језиком, али се осећају Индијанцима.

Један од најубудљивијих обичаја из прошлих векова је плес Сунца — Воладорес. Данас се овај плес изводи још само у три места: у Сан Луис Потоси, у Пуебли и у Веракрузу.

Хуастекаси становници из Сан Луис Потосија долазе у поворци у шуму где изабирају погодно дрво. Пре него што дрво посеку, они се моле и обећавају божанству да ће дрво служити само за ритуал. После тога сипају ракију на оно место где дрво стоји. Тада поглавица први удари секиром у дрво, а за њим наставе други. Кад дрво посеку, онда га јаки мушкарци носе тако да дрво не сме да додирне земљу. Кад ова поворка стигне у село, онда једна група ископа дубоку јаму. Пре него што дрво посаде у ту јаму, у њу се баца заклана кокошка која, по веровању, треба да „храни“ дрво да би оно имало снаге да издржи људе који ће на њему да играју свој плес.

поглавица изводи плес на уској дасци. Обучен је у дивну шарену ношњу. За време плеса свира на фруду и удара у мали бубањ, а притом стално гледа у Сунце.

Плес се изводи великом брзином. На тој висини и на малој дасци представља праву акробатику. На уском раму на врху дрвета око поглавице седе она четири човека која су се попела с њим. И они су обучени у живописна одела. Око њихових тела обавијени су конопци који су једним крајем јако причвршћени за врх дрвета. Кад поглавица заврши свој плес, онда ова четири човека скачу у ваздух. Конопци се одвијају и они падају према доле. То је врхунац узбуђења за гледаоце. Тринаест пута они се окрену око дрвета које је високо око 35 метара. После тога спуштају се на земљу а бурне овације награђују смеле играче.

ГЛAVOCЕЧЕ СА РАДИО АПАРАТИМА

Не још тако давно највећа брига домородаца у дунглама Борнеа била је да што дуже сачувају главу на раменима. Јер, баш у тим дунглама живели су ловци на људске главе. Њихово племе још живи ту, само Ибани више нису ловци на људске главе. Модернизовали су се: пред њиховим вратима стоји привезан моторни чамац, а из њихове куће одјекује песма с радио-апарата на батерије.

Само још ситнице подсећају на прошлост: на слемени куће висе четири људске главе: мале, прашњаве и покривене паучином. Главе са шупљим очима подсећају на ону прошлост о којој данас Ибани више не говоре а о којој њихови внуци, вероватно, неће ништа знати. Међу свим азијским ловцима на људске главе, они су некад били најстрашнији и најкрволочнији: читаво острво хватао је страх при самом спомињању њиховог имена.

Ибани данас живе у дунглама близу северозападне обале Борнеа у такозваним „дугачким кућама“. Читаво села станују под једним кровом. У насељу Капит, у једној јединој кући, дугој готово 200 метара, подигнутој пола на сувом, а пола над реком, живи 200 људи, жена и деца.

Поглавицу Ибани бирају сви одрасли припадници племена, а под његовом влашћу налази се 12 „дугачких кућа“. Он је симбол новог у животу Ибани. Пенгхулу Кулх — тако се зове данашњи поглавица — не носи своју црну косу у дугачким праменовима као што су то некад чинили његови преци, већ има модерну фризуру што подсећа на „паци реп“ италијанских киноша. Иде босоног и носи белу кошуљу преко кратких какипанталона.

Саравак, британска крунска колонија у којој живи племе некадашњих ловаца на људске главе, мала је земља бескрајних дунги и многобројних река и речица.

Водени путеви су тамо као велике и мале влице које омогућавају саобраћај између појединих домородачких племенских група. Дубоко у унутрашњости те земље живе Ибани у својим „дугачким кућама“.

Неке од „дугачких кућа“

Некадашње племе главосеча са острва Борнеа заборавило је старе крваве обичаје. Уместо ловом на људске главе забавља се данас музиком из радио-апарата

дугачке су по пола километра и у њима живи чак и до 600 особа. Грађене на кољу као сопице, нижу се оне дуж обала реке. С једне врсте веранде, која се протеже читавом дужином, врата воде у унутрашњост куће. Иза сваких од 28 врата живи по једна породица у свом „блику“. Под веранде, начињен од дрвета и бамбуса, веома је чист и свуд по њему разбацане су асуре за седење. Испод веранде њишу се привезани моторни чами.

Наул, зет поглавице Пенгхулу Кулха, показаће сваком посетиоцу људске главе које висе са слемена, али ће му истовремено објаснити да ни је дан једини данашњи становник њихових „дугачких кућа“ никад никоме није одсекао главу. Али, и он и многи мушкарци у племену имају на рукама мале тетовиране главе: неки само једну, неки три, неки пет. Број тетовираних глава зависи од броја јапанских окупаторских војника које су за време другог светског рата убили у борби.

Ибани живе од риболова и пиринча. Док су мушкарци на реци, жене раде на пољима, а старији и старице скупљају дрва за огрев. Увече се сви скупљају на заједничкој веранди: жене у црним саронима који им покривају тело од појаса до колена, мушкарци само с кожним кецељама, кратким панталонама, а старији само с кожним кецељама. Мада је већина припадника племена под утицајем колонијалних званачно примила хришћанство, међу Ибанима још

владају прастара мистична веровања и обичаји. Ако једном Ибану понудите цигарету а он је не жели, неће је одбити пре но што је дотакне прстом. Јер, према старом веровању које још влада, ако човек одбије понуђену ствар а не додирне је, онда ће га на реци зграбити крокодил а на сувом угристи змија. Ибани живе на граници старог и новог. Они слушају радио, али упорно се држе старог веровања да је Земља радна као длан.

ИЗ СТАРИХ ЗАПИСА

Гроф Боа ле Конт пропутовао је кроз Србију за време прве владе кнеза Милоша (1834) и о томе слао извештаје у Париз министарству спољних послова. У тим писмима има много појединости о тадашњим економским и политичким приликама код нас.

Само један човек, сем кнеза Милоша, имао је годишњи приход 40.000 франка у злату односно 2000 наполеондора. Ту, вероватно, мисли на Мишу Анастасијевића који је увозио со из Румуније и био кнежев ортак али му не помиње име. Иначе, каже да се богатим човеком у Србији сматра онај ко има годишњи приход 4000 до 5000 динара у злату, али је таквих било мало.

Кад је Боа ле Конт био у Крагујевцу, почеле су управо излазити „Српске новине“ (први пут у јануару 1834) и о томе он каже:

„Почетком ове године кнез Милош је покренуо једне новине и оне имају већ 600 претплатника. Било би их и двојном више, кад би Аустрија хтела да их прими, али се она боји свега што тангира народно осећање српског племена.“

Кнез једини набавља стране новине: Аугсбуршке новине, Петроградску газету, Аустријски Обсервацион, једне грчке новине, отомански Монитер и белгијски „Constitutionnel“. Како кнез нема својих агената у иностранству, него се читањем ових новина стара да обавести шта се дешава у Европи, ја сам му саветовао, да томе дода и „Журнал де деба“ и он ми је обећао да ће то учинити.

У Крагујевцу имају три штампарске машине и оне штампају подједнако добро словима старословенским, новословенским, грчким и латинским, као и арапским (турским). Сад баш очекују три нове машине из Париза.“

Поред осталог гроф пише како је кнегиња Љубица скромна у одевању и предјачи у томе свим женама. Није било никаквог луксуза и скупих накита, златних и са драгим камењем.

ФИЛМ О ФРОЈДУ

Једна од главних личности у филму је млада жена која има 21 годину. Она је одушевила Фројда јер је изгледало да су у њој следићене све манифестације хистеричке

ци цркве, лиге врлине и један део публике. У Лондону, Фројдова кћи Ана, која је такође психоаналитичар, одбила је да прочита сценарио. Фројдов син Ернест, који је по занимању архитекта и живи у Енглеској, квалификовао је овај филм као неподношљиву дрскост. Чак и Жан Пол Сартр, који је писац сценарија, био је зурењен због великог скраћивања текста. Захтевао је да се његово име повуче са рекламе.

Сартр је радио на сценарију пуних осам месеци и написао 800 страница.

— То је врло добро, рекао је Хјустон, али сценарио се мора свести на трећину.

Сартр се поново бацао на посао. После два месеца доноси нови сценарио на 200 страница.

— Из овог бих могао да извучем пет, па чак и десет филмова, рекао је режисер — а не само један.

Сценариста Карл Кауфман успео је најзад да извуче сценарио нормалне величине. Садржај филма није романсирана биографија, већ раскрсница у Фројдовом животу у којој неуролог открива важност подвести код неких болесника.

Хјустон је сакупио познате и непознате талентоване глумце. Његова страст за тачношћу довела га је дотле да је реконструисао до најмањих детаља радну собу оца психоанализе. Читав намештај и сва одела потичу из једне бечке антикварнице. Један лондонски неуролог надгледа научни део филма, а сцене хипнозе снимљене су са осам излечених болесника.

Хјустон је на крају рекао: — Кад гледаоци буду видели на екрану снове Фројдових болесника, откриће да су то њихови сопствени снови и биће згранути. Није важно да ли ће гледаоци дознати нешто ново о великом научнику, већ да науче да познају сами себе.

ЗАХВАЉУЈУЋИ ЧУЛУ МИРИСА

јаја лосога из једне реке у другу. Када су лососи одрасли, они се нису вратили у реку из које су пре него, већ у реку у коју их је научник преселио. Они се, како тврди научник, оријентишу захваљујући префињеном чулу мириса. То су потврдили и експерименти. Када су лососима били зачепљени органи за осећање мириса, они нису били у стању да се оријентују.

Слични експерименти извршени су и са јегуљама. И оне се оријентишу помоћу чула мириса. Оне су пронашле матичну реку и онда када је она била „напарфимисана“ другим мирисом. Захваљујући овим открићима, извесни научници се надају да ће успети да одгонетну тајну риба које лутају и враћају се у матично место ради мрештења.

Посос распознаје своју матичну реку, у коју се го динама непрестано враћа из мора да би се мрестио, по њеном специфичном мирису. Тако тврди Артур Хаслер, професор универзитета у Висконсину.

Он сматра да лососи не наслеђују ову особину, већ је „уче“. Он је преместио

Познати амерички филмски глумац Монтигери Клифт један је од најстрашљивијих глумаца у читавом Холивуду. Поред тога, он пати и од многих комплекса. Због тога је један од нај-

бољих пацијената психоаналитичара у Лос Анџелосу. Дали је због тога изабран да тумачи улогу Сигмунда Фројда или зато што својом брадом и брковима подсећа на великог научника.

Снимање је у току. Продуцент је Немац Волфганг Рајнхард, син познатог режисера, и Хјустон. Филм је изазвао велике полемике у САД. Против снимања овог филма су неки психијатри, представни-

ПРВА ШТАМПАНА ПРИПОВЕТКА ЛАЗЕ ЛАЗАРЕВИЋА

То је био човек не-
обично интелиген-
тан и начитан. При-
јатељска љубав ко-
ја отвара врата у
књижевност

У уредништву „Српске зоре“ у Бечу, негде маја или јуна 1879. године, њен уредник Тодор Стефановић Вилевски одржавао је састанак са својим најближим сарадницима. „Српска зора“ је био књижевно-забавни часопис, али је објављивао литерарне прилоге, оне најбоље које су тада стварали српски књижевници. „Разговарасмо баш о прилозима што у то доба за лист стизаху са свих страна, али за које се унапред знало да нису за употребу“.

Овакви прилози, у стиховима или у прози стизали су сваког дана. На уредничком столу стајала је увек читавица рукописа „оних што су јуначки кидисали на једно уредништво, обично захтевајући да им се прилог штампа већ у наредном броју, да им се лист шаље бесплатно и да им се одмах јави да ли се могу надати каквом коњурачу“.

Док су уредник и његов главни сарадник прегледали рукописе, и већи део њих просто „касирали“ (одбацили), у редакцију је упао Јулије Матејић, стари студент медицине, који је генерације српских студената у Бечу спремао за испите и то врло успешно, а сам није имао ни како смелости да се за њих пријави. Поред тога он је у Бечу међу српским студентима уживао нарочито пошто вање, па су га прозвали својим „ментором“, „драгим пријатељем који се увек и свуда за њих брине“. Матејић је био и нарочити пријатељ часописа „Српска зора“, рекламирао га свуда и прикупљао претплатнике.

Машући једним снопом листића, пошто је смерно поздравно уредника, Матејић просу бујицу речи:

— Ово је прича једног мог пријатеља, свршеног медика, који се као доктор из Берлина враћа у Београд и који би желео да се и с вама упозна и да вас замоли да му ову причу штампате у листу.

Уредник је остао сасвим хладан јер је већ знао да је Матејић често покушавао да „прошверцује“ у лист састава својих пријатеља, најчешће врло слабе, којима „ни најбољи уредник свом својом вештином није могао помоћи“.

Али Матејић је храбро наставио:

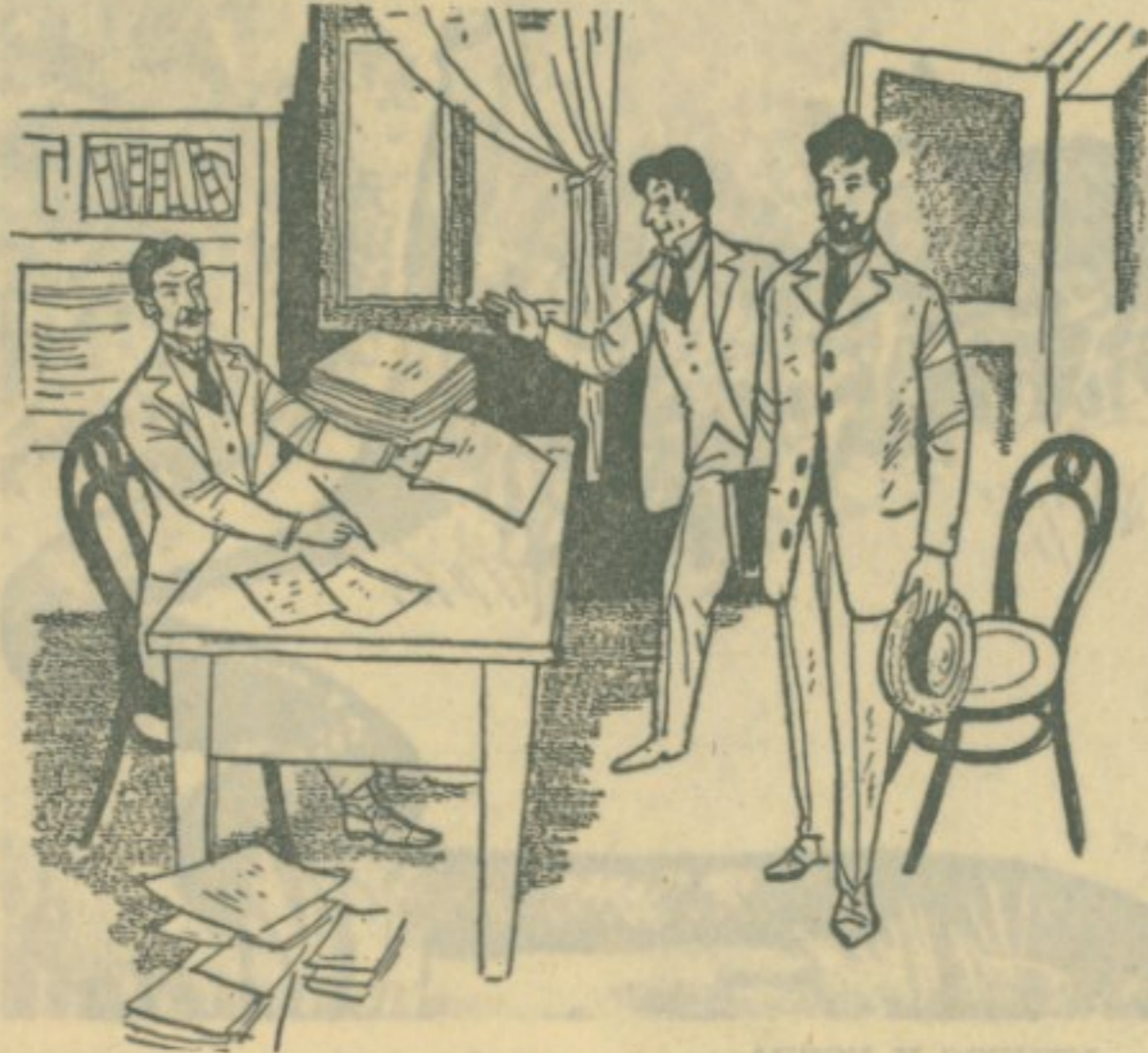
— Јел' те да ћете то учинити већ мени за љубав. Причица је доста лепа. Допашће вам се, а и мој пријатељ такође, јер је од свих другова одскочио и својом вредно-

ОРТОДУР

Доктор Шулиц и инжењер Валински, сарадници Института за вештачке материје у Варшави, разрадили су технологију производње вештачке материје „ортодур“ која успешно замењује хируршки гипс.

Под дејством вреле воде „ортодур“ постаје мек. Влажним комадом ове материје чврсто се обавије сломљена рука или нога и после неколико минута материја се стврдњава задржавајући облик који јој је дат.

Заови од ортодурa много је лакши и хигијенскији од гипса: пропушта ваздух и може да се пере.

ном и својом интелигенцијом па и својом начитаношћу.

Уредник је једва успео да стисне речитог Матејића и обећао да ће прочитати рукопис, иако је, као и сваки уредник, био врло подозрив према „првим покушајима“.

— Него, кажите ми како је том вашем пријатељу име, јер га на рукопису нема.

— Лаза Лазаревић — одговорио је раздрагани Матејић видећи већ „приповецицу“ одштапану у „Српској зори“. — Али, обећајте ми да ћете рукопис и прочитати и мога пријатеља примити.

Уредник је свечањо обећао и пристао на све само да би га овај већ оставио на миру.

А кад је отворио рукопис, који „додуше није био огроман“, одмах га је онерасположио „сасвим неспретан“ на слов — „Звона с цркве у Н“, приповетка од Х.

Уредник слеже раменима и рукопис стави на гомили.

Међутим, већ сутрадан стиже „ментор“ Матејић са својим пријатељем Лазом Лазаревићем. Поред Матејића, увек спремног да распреде широк разговор, на вратима се указа човек високог раста, сувоњав, лица бледа и озбиљна и помало намргођена, очигледно необично ведрих и интелигентних. Говор му беше леп и течан, а понекад само проткан турским речима. Чести осмејак на лицу, које је усред живог разговора добијало израз блакости, одаваше човека добра и пријатна, а шала, којом је понекад зачињавао разговор, човека мислена и духовита. То, дакле, беше Лаза Лазаревић.

Причало се о разним стварима. Али и уредник и Лаза Лазаревић као да су избегавали речи о „причици“. „То није био свршени лекар као остали којима је, сем њихове науке и њиховог испита, све друго равно до Косова. То беше човек необично интелигентан и начитан, човек јакога ума и реално познавалац човечје душе“. Ванредно је познавао немачку и француску књижевност, а када је била реч о Ђури-Јакшићу, Љубиши и Јакову Игњатовићу — „толико је умео да прича о њима и о њиховим књижевним пословима“, да га је уредник умолио да штогод о њима напише у виду какве књижевне студије.

Ванредно задовољан што се упознао са овим својим изузетним „почетником“, уредник „Српске зоре“ топло му се захвалио на посети. А тек кад Лаза Лазаревић усташе да пође упита:

— А јесте ли је прочитали?

— Нисам, — одговори уредник сасвим искрено. — Али ћу још данас сигурно.

— Хвала вам. Али вас молим да је не штампате ако вам се не свиди и да ми кажете какве сте јој мане нашли. Но, ако вам се буде свидела, онда молим да је штампате кад хоћете и кад у листу буде места.

И кад се већ опростио са

уредником, Лазаревић се вратио извињавајући се:

— Умало нисам заборавио најважније. Желео бих да ни коме, ама баш никоме не казујете моје име. Учините ми по вољи. Дајте ми реч.

И уредник му је дао...
Те исте вечери прича „Звона са цркве у Н“, добила је други наслов: „Први пут с оцем на јутрење“.

У својим сећањима уредник је забележио: „Ја сам био уверен да сам тога дана привредио своје листу једног новог и одличног сарадника и да је српска приповедачка књижевност у Лази Лазаревићу добила једног од најугледнијих својих представника“.

У једном од првих идућих бројева „Српске зоре“ 1879. године штампана је прва Лазаревића приповетка, с новим насловом — али без потписа. Изазвала је велико интересовање и многи истакнути књижевници молили су уредника да им каже пишчево име. Међутим, он то није хтео. Али га је ипак поверио само једном свом старом пријатељу Милану Ђ. Миличевићу.

„Хвала ти, — одговорио му је овај из Србије — Лазаревића је прича овде улавила“.

Међутим, најрадоснији је био стари студент медицине Јулије Матејић који је из искрене пријатељске љубави отворио врата Лази Лазаревићу у српску књижевност.

Рајска музика

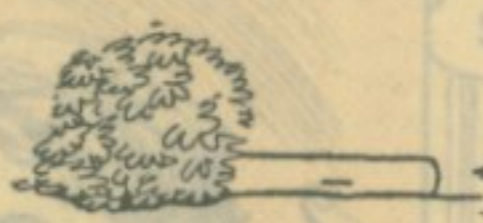
Неки радник железничког депоа при једној римској станици приметио је необичног старца. Неколико дана узастопце он се шуњао по резервним колосецима, вукући за собом мали похабани кофер. Повремено он би ставио коферчић на земљу и петљао око неког прибора која се налазио унутра.

Заинтересован, радник је пришао старцу и почео га испитивати. Показало се да је он Енглец и да је дошао у Италију да би ту провео свој одмор. И проводио га је веома оригинално. Његова пасија је била да слуша и снима на магнетофонској траци тање и звиздање локомотива различитих марака. — Целог живота сам во

збио локомотиве, изјавио је он Италијанима који су га окружили. За њих су ми везане најлепше успомене и њихов звук је за мене рајска музика. По бректању локомотиве ја могу одредити њену марку, па и величину. У мојој колекцији налазе се снимци десетина разних звиздука локомотивских сирена. На жалост у Енглеској бректање локомотива на пару није могућно слушати, јер су замењене моторним и електричним. Због тога свој одмор проводим увек на континенту.

МАЛО СМЕХА

ПРОЛЕЂЕ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

МАЈМУНСКА ПОСЛА

НА ПОЗОРНИЦИ:

— ТВОЈА ПОСЛЕДЊА ЖЕЉА?

— ДА МИ УПРАВНИК ПОЗОРИШТА ДА АКОНТАЦИЈУ.

БЕЗ РЕЧИ

Од Пекинга треба путова- ти на југ око 4.000 ки- лометара да би се сти- гло у област где се лето ни- кад не завршава. Преко чита- ве године шуме одјекују од цврчања цврчака и веселог царкутања птица. „Јинанска џунгла“ — тако се зове ова област.

Џунгла је овде близу, на дохват руке, јер се са обе стране спушта до самог брд- ског пута. Човек треба само да изиђе из кола и да нестане у привлачној сенци шуме — тако му се бар чини. Али, живописно расцветало жбу- ње боде и пече, а лијане су између витког дрвећа испле- ле густе мреже тако да се без оштрог ножа ни корак не може начинити.

Велика узвишења поред др- већа ишчаурила су се у „ста- нове“ термита који, мада при- падају другој групи инсеката, својим начином живота и гра- ђом тела подсећају на наше мраве. Овде су термити потпу- но бели.

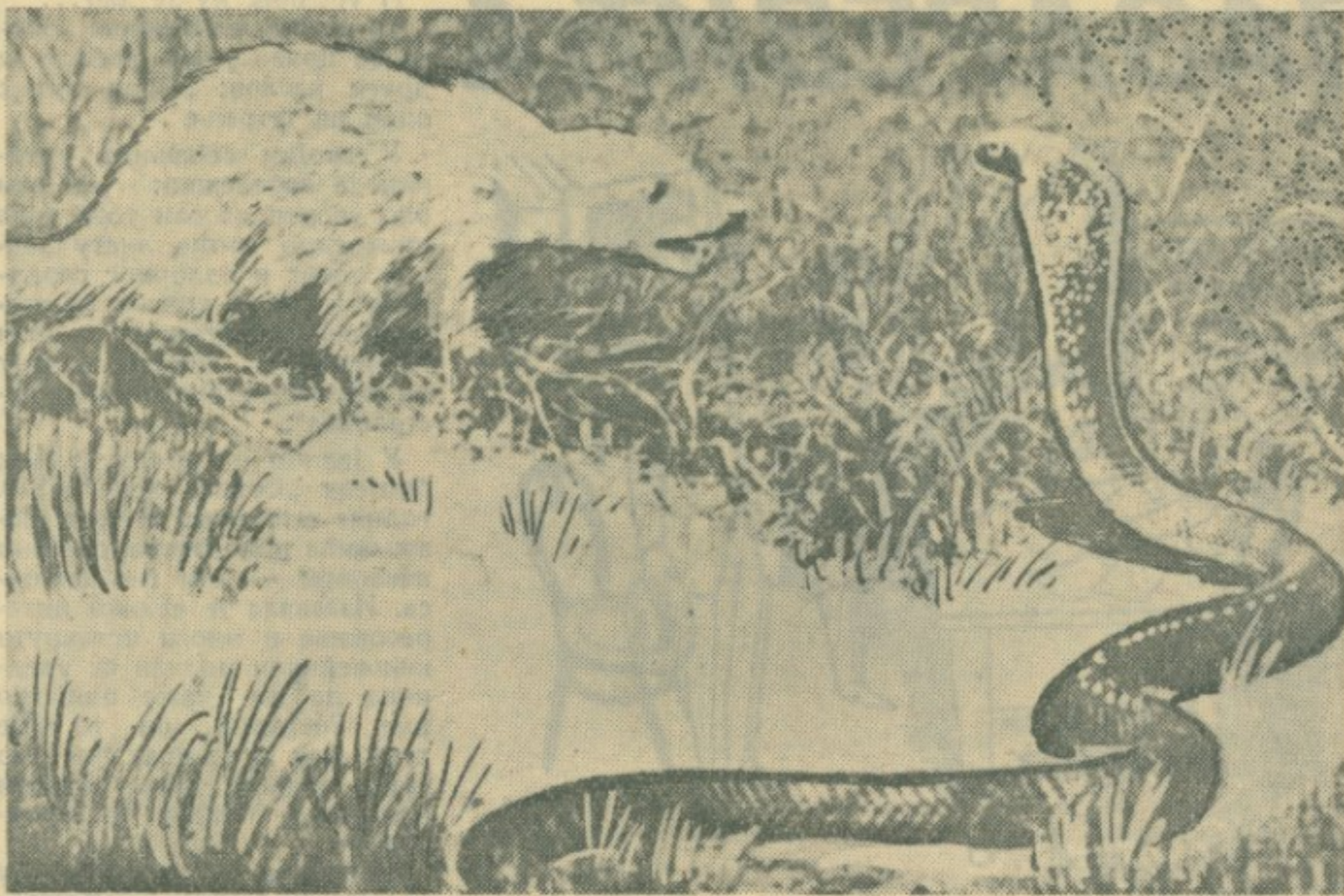
Ако сачекамо сумрак, у близини термита наћи ћемо и њихове непријатеље — гуш- терове, панголине и ушате љускавце (manis pentadacty- la). Канџама предњих ногу панголин раскопава термит- ску „тврђаву“, завлачи у њу свој дугачки лељивни језик и из ње одједном извлачи сто- тине малих, вредних „зидар- ра“.

Изнад нас, у крунама дрве- ћа, могли смо да посматрамо цибетке, животиње дугих и витких тела које се хране со- чним плодовима и инсектима. Једном смо добили на поклон једну малу цибетку коју смо сви веома заволели. Она се брзо привика на људе и поста- ла је јако умиљата; преко дана је увек била сањива јер, као и сав њене сроднице, она је ноћна животиња.

Насупрот њој, наш други на- костреш, очи му постану

НА СТАЗАМА ЏУНГЛЕ

Писац овог чланка, Нина Јуришкина, провела је 2 године у Кини као вођа снимања кинеско- совјетског копро- дукционог филма »Стазама џунгле«

МУНГОС И КОВРА

љубимац кога смо такође до- били као дар, један златасти мунгос (mungos javanicus) био је прави ђаво. Стално је скичао, трчао, превртао се по соби, јуришао на све што би му се бацило на под без об- зира да ли је то за јело или не; чак и онда када је био до грла сит. Вероватно је и- шао на нерве нашој питомој и мирној цибетки јер би она, чим би га угледала, постајала немирна и ђудљива и њен „сопран“ се тада често чуо. Због тога смо нашег мунгоса поклонили једном зоолошком врту. Годину дана касније по- сетили смо га и утврдили да је и као одрастао, задржао своју агресивност: све своје „другове“ у кавезу држао је у послушности и страху.

Занимљиво је посматрати мунгоса кад осети у својој близини змију. Длака му се

црвене као крв и он узбуђено почиње да њушка. Чак и ко- бра заузима у његовом при- ступу борбени положај: узди- же предњи део тела. Проти- вници се оштро посматра- ју да би се у погодном тре- нутку бацили један на дру- гог. Борбена животиња у- мириће се тек кад савлада и поједе целу змију.

После дугог и дубоког днев- ног сна лемури полазе да тра- же храну. Ови полумајмуни крећу се тако тихо, тако опре- зно да се њихово прису- ство једва може приметити. После буђења у сумрак, ле- мури брижљиво перу своја крзна језиком и ми за то вре- ме посматрамо њихове мале, смешне главе с великим оч- мао као у сове. Иза купања долази њихов кричав „кон- церт“ од кога човека подила- зе жмарци. Тек тада лемури полазе да траже вечеру: со- чне плодове, инсекте, птичја јаја, а понекад и птице.

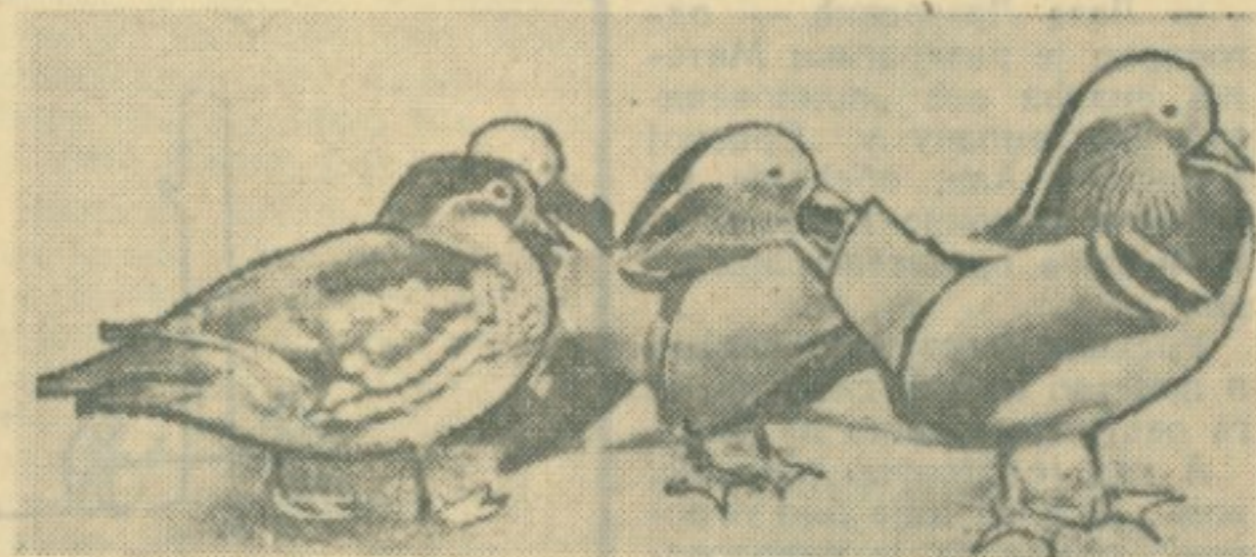
Јутарња магла брзо ишчили под топлим зрацима сунца и необични обриси брежуљака

и сребрна површина реке пос- тају видљиви. Једна мала пла- вичаста птица великог и дебе- лог кљуна — водомар — сле- ће на једну лијану, потом на камен и изненада нестане у води да би из ње изронила с- рибом у кљуну.

Шта је то? Чини нам се да

пређе преко руке која ће вас после тога још неколико дана боleti.

Свуда у џунгли, на чисти- нама и у грмљу, крију се пи- јавице којих се човек не мо- же никако ослободити све док се оне саме, пијаве од крви, не одлепе остављајући

МАНДАРИНКЕ

се кроз ваздух креће цино- в- ски цвет. То је шарени ци- новски лептир. И његова гусе- ница изненађује нас својом величином и лепим бојама. Али, гусеница ће за вас брзо изгубити своју чар ако вам

на кожи ранице које још ду- го крваре.

На обали реке осећамо се некако сигурнији. Неколико мандаринки, птица које су нам познате с кинеских слика и ручних радова, толико су се

забавиле купањем, да нису приметиле како им се прибли- жава крокодил. Он плива по- лако под водом пратећи кре- тање својих жртва својим из- ванредним слухом. Један пре- цизан скок и крокодил несте- је у води са уловљеним пле- ном.

На једној чистини појављу- је се тигар, најјача и најопас- нија звер кинеских џунгли. Елегантним, лаким покретом свог јаког тела он прати јед- ног црног јелена (rusa unicolor) који наједном застане и покушава да одгонетне гла- сове џунгле. Свог неприја- теља открио је сувише касно: један снажан скок и потмуло режање јављају нам да је је- лен пао као жртва господара џунгле.

Међу цветним лијанама се- ди један мајму. Каква необи- чна комбинација шарма и ру- жикоше: изразите, веома лепе очи и нос без икаквог обли- ка. Гибон је прави акробата џунгле: његови скокови под- сећају на лет, лакоћа и вир- туозност његових покрета за дивљају.

Недалеко од пута наишли смо на групу неких сивих кор- пица које су висиле на нај- вишим гранама дрвећа. То су висећа гнезда мале, златогла- ве птице-ткача. Ове птице стрпљиво и неуморно ткају гнезда од сламчица и гранчица да би својим потом- цима створили дом заштићен од кише и врелине до кога грабљивице не могу да до- пру.

Чак тако велике птице као што су птице-носорози не препуштају своје потомство милости џунгле. Оне граде гнезда у пукотинама стена или шупљинама високог др- већа. Мужјак потпуно зазида женку у гнезду у коме она остаје све док птићи не до- бију перје. За то време муж- јак је храни кроз узан отвор остављен у ту сврху.

Догађаји и утисци из џун- гле тешко се могу описати речима. Све што би човек о- томе написао своди се само на покушаје, на насумце иза- бране епизоде каквих би мо- гао још много да исприча.

Универзално превозно средство

Универзалну машину на три точка, која је једновре- мено хеликоптер, моторни чамац и аутомобил пројекто- вали су амерички научници. Дужина машине је 4 метра и 60 сантиметара, а распон крила 3 метра и 30 сантиметра. При војњи по сувом, крила се могу увући и ширина скра- тити на 2 метра.

По суву монтекоптер развија брзину од 58 километара, као чамац 25 а у ваздуху и свих 150 километара, и то на висини до 5.000 метара.

РАТ СВЕТОВА

ИЗНЕНАДА САМ ПОД ПРОЗОРОМ ЧУО НЕКИ ШУМ...

АКО ПОКУШАВАШ ДА СЕ САКРИДЕШ, УРНИ У КУКУ!

ТИ СИ ВОЈНИК, ЗАР НЕ ШТА СЕ ДОГО- ДИЛО!

СЛИСТИЛИ СУ НАС... ПРОСТО СУ НАС СЛИСТИЛИ!

СТУПИО САМ У БОРБУ ОКО СЕДАМ. КАДА САМ ТАМО СТУПАО, МАРСОВЦИ СУ ВЕРИЛИ СКАОПИЛИ ЈЕДНУ БОРБЕНУ МАШИНУ!

ЧИМ СУ НАШЕ ТОВИЦЕ БИЛЕ СПРЕМНЕ ЗА АКЦИЈУ, ИЗ БОРБЕНЕ МАШИНЕ СИНУЛА ЈЕ ВАТРА.

ДУГО САМ ТАКО ЛЕЖАО. КАКО САМ УСПЕО ДА УМАКНЕМ МАРСОВ- ЦИМА, НИ САМ НЕ ЗНАМ, ЧАК НЕ ЗНАМ НИ КАКО САМ ДОШАО ОВАМО!

У СЛЕДЕЋЕМ ТРЕНУТКУ НАШ ВЕЛИКИ ТОП ЈЕ ЕКСПЛОДИРАО. МУНИ- ЦИЈА ЈЕ ОДЛЕТЕЛА У ВАЗДУХ. СВУДА ОКО МЕНЕ БИЛИ СУ ВАТРА И СМРТ.

ГЛЕДАЛИ СМО КРОЗ ПРОЗОР, ТРИ МЕТАЛ- НА ЦИЛИНДРА СТАЈАЛА- СУ КРАЈ ПЕСКОВИТИХ ЈАМА ПОСМАТРАЈУ- ЋИ ПУСТОШ КОЈУ СУ НАНЕЛИ. ЗАТИМ СУ СЕ ОКРЕНУЛИ И ПОШЛИ ПРЕМА- ЛОНДОНУ.

МОЈ МЛАДИ БРАТ БИО ЈЕ У ЛОНДОНУ КАДА СУ СЕ ЦИЛИНДРИ СПУСТИЛИ НА ЗЕМЉУ. КАСНИЈЕ МИ ЈЕ ИСПРИЧАО ШТА СЕ ДОГАЂАЛО У ВЕЛИ- КОМ ГРАДУ КАД СУ МАРСОВЦИ ДОШЛИ.

ЛЕЖАО САМ МИРНО, НЕКИМ ШУДОМ НЕПОВРЕЂЕН. СВИ МОЈИ ДРУГОВИ БИЛИ СУ ПРОСТО ЗВРИСАНИ!

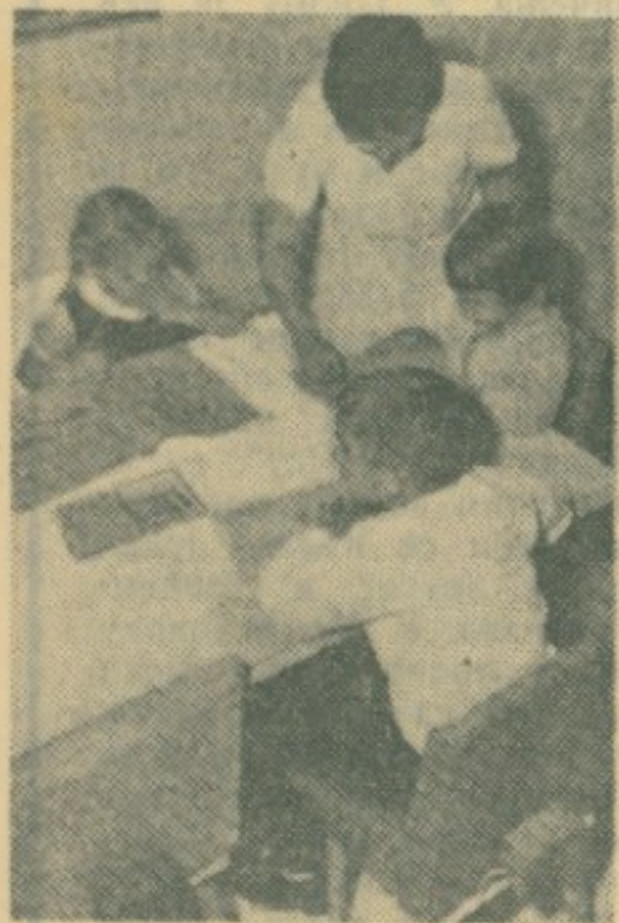
Поред пеликана „Парсифала“ доктор Швајцера лечи и негу- је једну дивљу свињу којој је дао име „Изабела“.

МАЛО ПОЗНАТО...

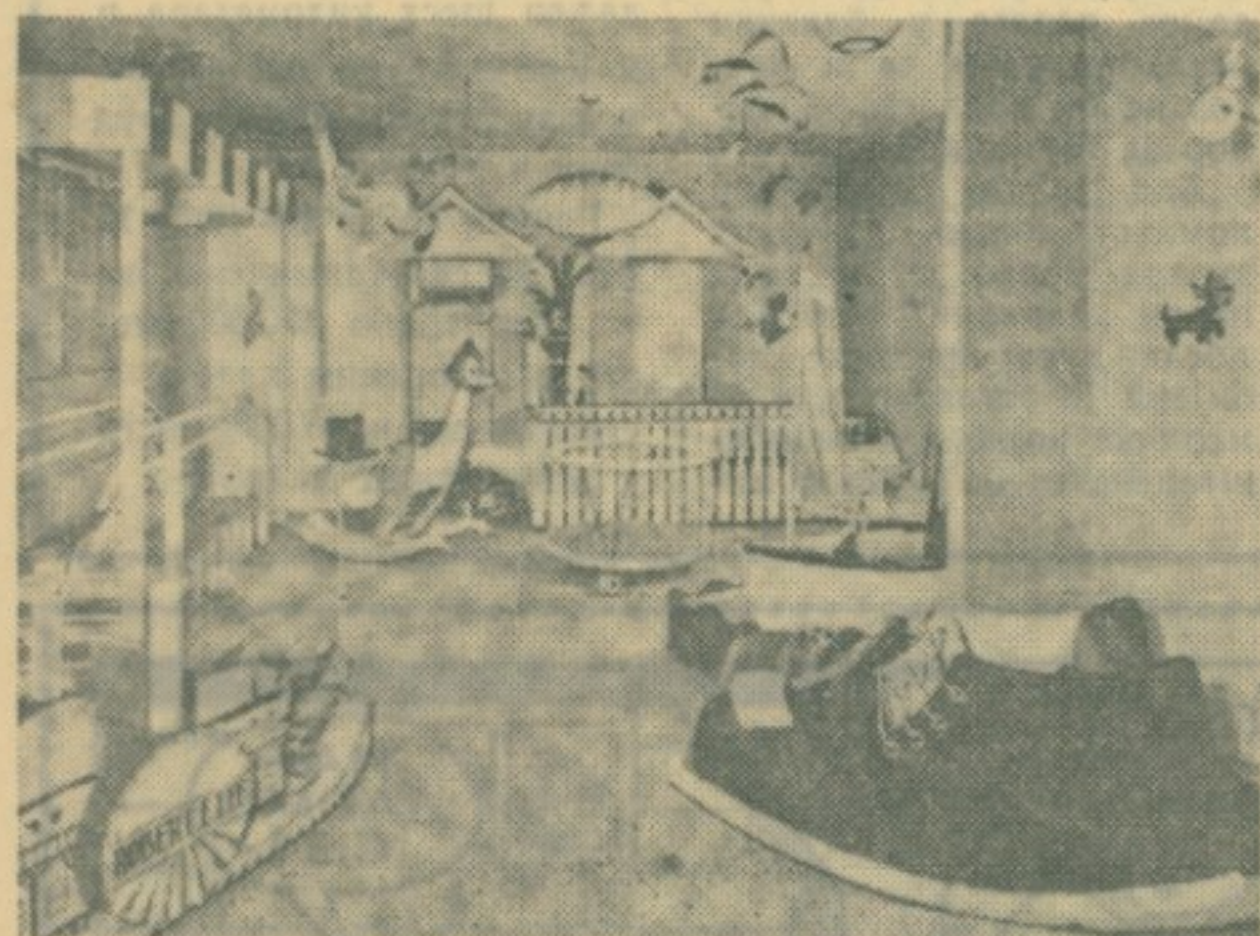
Место Ламбарен познато је по чувеном доктору Швајце- ру који је тамо пре 50 годи- на почео да лечи губавце и друге болеснике габонских шума. Оно што се о доктору Швајцери мање зна то је да су он и његови помоћници ве- лики љубитељи животиња ко- јих има много у тим краје- вима. За туристе који посећу- ју болнице велико је изнена- њење што се сусрећу с много мајмуна, оваца и коза. Поред тога не треба заборавити ни докторовог љубимца „Парси- фала“, пеликана кога доктор сам храни.

КАО У ЗАЧАРАНОЈ ЗЕМЉИ

У америчком граду Медвилу налази се клиника из које деца, пошто оздраве, излазе тужна што је напуштају. У овој клиници лече се деца оболела од парализе, али помоћу нових метода прилагођених децијој психологији. Мали пацијенти и-

Сликањем се ојачавају ручни мишићи. Електрични апарати иза њихових леђа раде тако да их деца и не осећају

Нико не би помислио да се у овим децијим играчкама налазе апарати који имају одређену сврху при лечењу парализоване деце

РЕТКЕ МАРКЕ

У једној збирци марака у Бону заступљене су поред осталих и чувене марке „Маурицијус“ од једног пенија и „Британска Гвијана“ од 2 цента. Љубитељи марака платили би их сумама са петцифреним и шестцифреним бројкама.

Филателисти из целог света пишу овом поштанском музеју и моле да им се пошаљу бар фотографије ретких марака. Највише се тражи слика румунског издања марке са говећом главом јер постоје само три таква примерка на свету. Недавно је једна од

њих продата на јавној лиценцији за 120.000 марака. Бонска колекција неколико је пута путовала по целом свету. Приређиване су изложбе у Мадриду, Мексику, Њу Делхију и другим местима. Нарочито су интересантне такозване „тајфун марке“ из некадашње немачке колоније у кинеској области око „Кау Луна. Један тајфун је уништио највећи део немачких поштанских марака у овом месту. Међутим, поштански чиновник се брзо снашао: преостале марке је пресекао кроз средину и оверно их службеним печатом.

НИМАЛО ЗАВИДНО

Недавно су социолози испитивали „просечног“ рудара из Западне Немачке, Белгије, Италије, Француске, Холандије и Луксембурга.

Утврђено је да он има 36 година, да је запослен од своје 21. године, значи: ради већ петнаест година и то 13 у истом предузећу. Дobar део ових радника нема ни мало повољне стамбене услове. Од 1.118.867 станова у којима рудари ових земаља станују, две трећине немају купатило ни туш. Једна трећина ових станова има клозет ван зграде и без текуће воде, а само 2,8 процената централно грејање.

Досада се сматрало да је положај радника у Италији најлошији. Испитивања су међутим показала да је ово

погрешно. Јер ако 69,2 одсто рударских станова нема купатило, Италија је само мало испод просека. У Француској је горе — 84,7 процента ових станова је без купатила а у Белгији 85, 8. Најбоље стоји Западна Немачка у којој „само“ 53,6 одсто, што значи по ловина станова, нема купатило.

Даља проучавања су показала да је просечна површина рударског стана 56,5 квадратних метара у коме просечно живи домаћинство од 3,8 одрасла лица и 1,4 детета. Све у свему, закључују социолози, положај рудара није ни мало завидан. Треба га побољшати, утолико пре што је у неким од ових земаља и испод просека.

»ВИЗИТ КАРТА«

Опис Питера Ховса из Лондона овако изгледа: „Висок сам 199 цм, тежак око 111 килограма а носим обућу број 49. Не! Није ми хладно. Мој кројач не добија несвестицу кад ми проба одело. Ја не волим ниска вра-

та, али ни обавештења изнад шалтера.“ — Разумејте — објаснио је Питер Ховс новинарима, — ја хоћу да будем нормалан човек као и сви други, а пошто ми се увек постављају оваква глупа питања, ево им и одговора.

Дете у једрилици ојачава нојне мишиће. Поред њега је доктор Коноур

З а кибернетику се данас с правом каже да је најмлађа али и најреволуционарнија наука — којој се предвиђа изванредна будућност. Та наука — чедо неурофизиологије и електронике — већ је, поред осталог, нашла своју практичну примену у индустрији и војсци.

Кибернетика већ крчи путеве у изградњи аутоматизованих алатних машина, које ће саме, без присуства човека, моћи да обрађују поједине делове машина; она је, сем тога, помагала ствараоцима првих „електронских мозгова“ — направама које су у стању да веома брзо и потпуно тачно решавају и најсложеније математичке задатке; кибернетика, напоследку, све више „продире“ и у неке родове војске, нарочито у ратну морнарицу.

Али, кибернетичари, ипак, нису задовољни својим досадашњим остварењима, иако су у стању да саграде потпуно аутоматизовану фабрику, али — која производи само један, одређени предмет. Да би та фабрика прешла на производњу неког другог, сродног предмета, било би неопходно да стручњаци изврше низ нових врло сложених промена, што би и успоравало и поскупљивало производњу.

Слично је и са различитим електронским уређајима: они, као што је познато, могу решавати и најсложеније математичке операције брже и тачније од човека. Међутим ти уређаји, ма колико изгледали савршени, не могу сами да одреде поступак при решавању неког задатка. Ево како то изгледа у пракси. Да би пронашли неки податак већ раније унесен у електронске уређаје „за памћење“, човек

ПАС У СЛУЖБИ КИБЕРНЕТИКЕ

Најмлађа, али најреволуционарнија наука — Кибернетичари нису задовољни — Лабораторије налик на ветеринарске болнице — Низ корисних открића

мора „електронском мозгу“ „казати“ одакле ће узети тај податак, затим, да ли треба сабрати, одузети, подићи на квадрат и слично. Другим речима: електронски уређаји пре него што пронађу неки податак, упоређују све податке које чувају у одељку „за памћење“.

А то је — кажу кибернетичари — још далеко од савршенства, далеко и од способности које може да испољи, рецимо, мозак пса. Мозак неких животиња, а нарочито мозак пса, устројен је тако да се не мора „прегледати“ све оно што се „чува“ у депозит за памћење, да би се тек онда извршила одређена радња. Због тога су кибернетичари и поставили себи задатак да пронађу у „тајне“ мозга живих бића, у законитости савршенства његове организације, како би их што више искористили приликом конструкције различитих аутоматских уређаја.

Првобитне огледе научници су почели да врше баш на псима. И не без разлога. Добро је познато да се пас мо-

же релативно брзо научити различитим вештинама. Он је, шта више, у стању да нађе решење и у врло сложеним ситуацијама. Показало се да он ако искочи из воза, и после неколико дана вожње железницом, у стању је да се врати кући свога господара и то најкраћим путем. А робот, може да ради само оно што му се „нареди“.

Да би се приближили тој тајни, да би испитали због чега и најсавршенији електронски уређај није у стању да учини оно што може мозак пса — научници су пришли да испитују функције и научни организације псећег мозга.

Испитивања су показала низ корисних открића, која научници настоје да пренесу на нове, већ савршеније електронске уређаје. На тај начин кибернетика се све више ослања и приближава законима природе. Зато ће нови, најсавршенији уређаји с правом носити назив — „мозгови“, иако су, истина, тако називани и досад, и поред многих слабости.

ОД ПРАДАВНИХ ВРЕМЕНА

Предмети овде репродуковани, припадају однедавња Етнографском музеју у Базелу у Швајцарској. Они нам показују да су и наши прапаци почев од пет хиљада година имали, исто као и ми данас, жељу да се дотерују и да се негују. Сва људска бића су столетима, мушкарци и жене, жене нешто више од мушкараца, водили итекако рачуна не само да тело остане здраво и крепко већ и да га украсе како би привукло већу пажњу и изазвало долапање.

Ове предмете је недавно даровао музеју један швајцарски научник-истраживач родом из Базела. Све их је лично деценијама прикупљао. Доскора их је чувао, у својој личној збирци, неприступачној широј јавности, са жељом да их прво употпуни па тек онда преда.

Необична збирка привлачи из дана у дан велики број посетилаца који готово с неверицом посматрају изложене предмете и диве се уметничкој вештини наших предака као и познавању хигијене и личне неге, што се, у основи, не разликује много од данашњих метода.

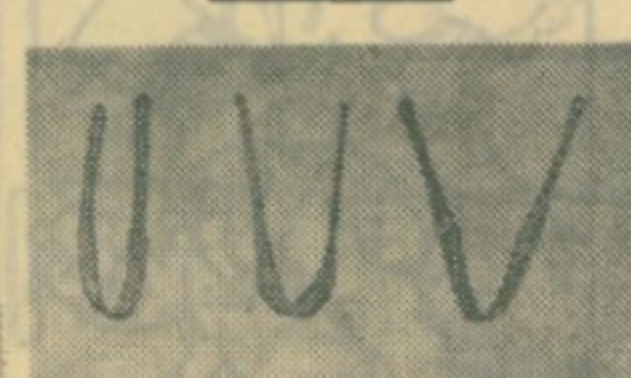
Ево главних предмета — хигијенских и украсних — из ове збирке. Они нам говоре о високом степену културе баш ових народа које је читав свет донедавно сматрао дивљацима, односно изједначавао их са крајње заосталим племенима.

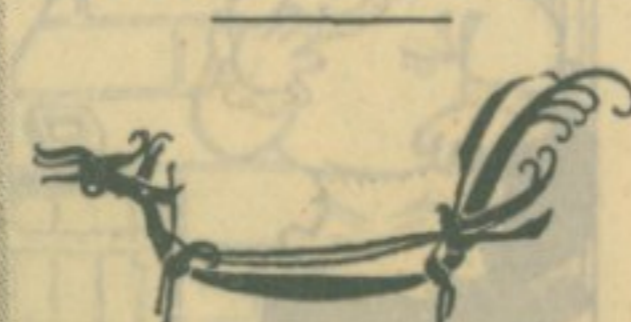
Ово је чешаљ од бивољег рога (Индонезија)

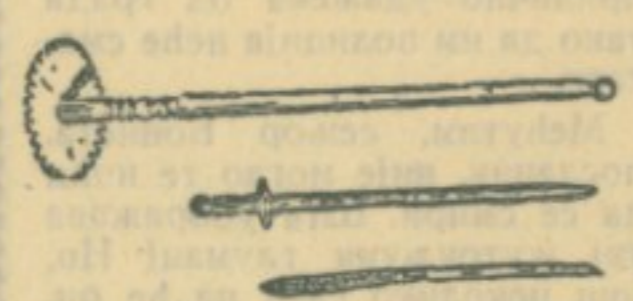
Украсни чешаљ за изузетно свечане прилике када се прави и специјална фризура (Гана)

Ово је „хигијенска“ направа, у ствари сребрно ренде које се на острву Тимор пре 5.000 година употребљавало за стругање језика.

Ова чудна направа која својим изгледом подсећа на тело неке животиње служила је пре 5.000 година становницима Суматре за бојадисање зуба црном бојом.

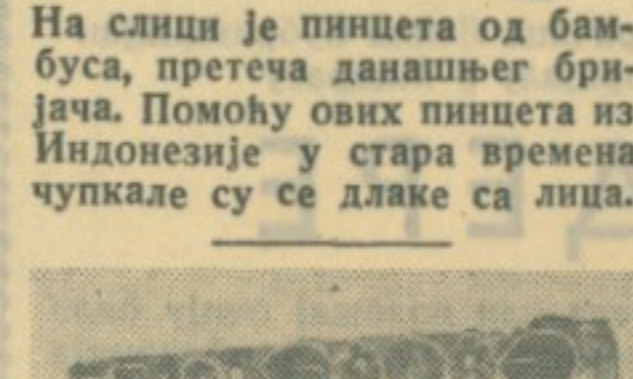
Горе: направа за чишћење леђа са речкастим диском при дну, израђена од кокосовог ораха, употребљавана се у Индонезији. Доцније су и други источни народи, па и Турци, према њој правили средства за чишћење леђа.

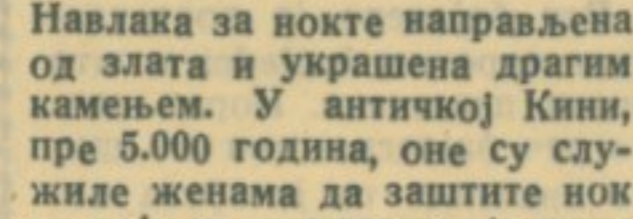
Од давнина је племену Туарега у Сахари служио овај прибор за неговање ноктију на прстима ногу.

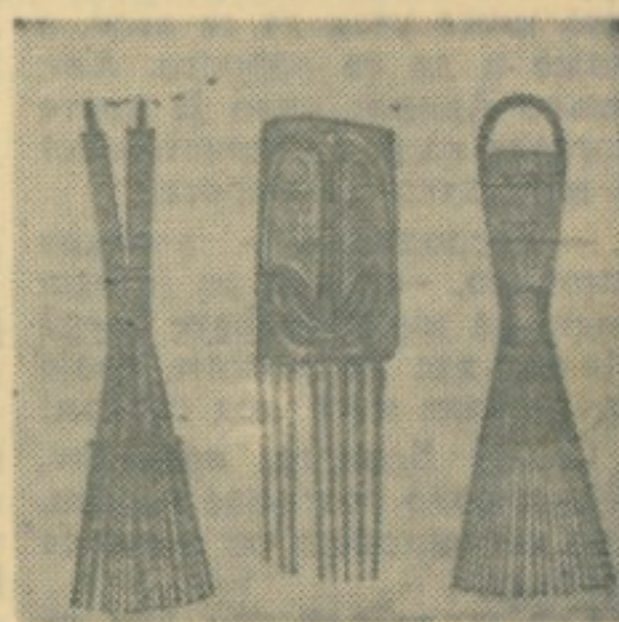
На слици је пинцета од бамбуса, претеча данашњег бријача. Помоћу ових пинцета из Индонезије у стара времена чупкале су се длаке са лица.

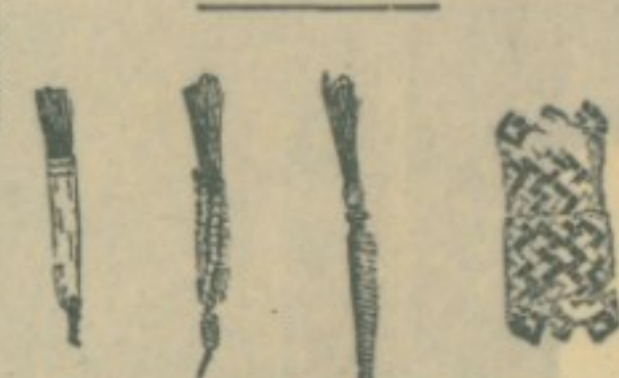
Навлака за нокте направљена од злата и украшена драгим камењем. У античкој Кини, пре 5.000 година, оне су служиле женама да заштите нокте које су из кокетије пуштале да израсту по неколико сантиметара.

Апарат за масажу тела има и точице од каменог кристала. (Кина)

Лево: дрвени украсни чешаљ са Соломонских острва. У средини чешаљ са Нове Гвинеје украшен изрезбареним људским ликом. Десно: украсни чешаљ од бамбуса увезан бакарним жицама. (Конго)

Лево: четкица за зубе; десно: торбица за ситне предмете тоалете. (Острво Тимор)

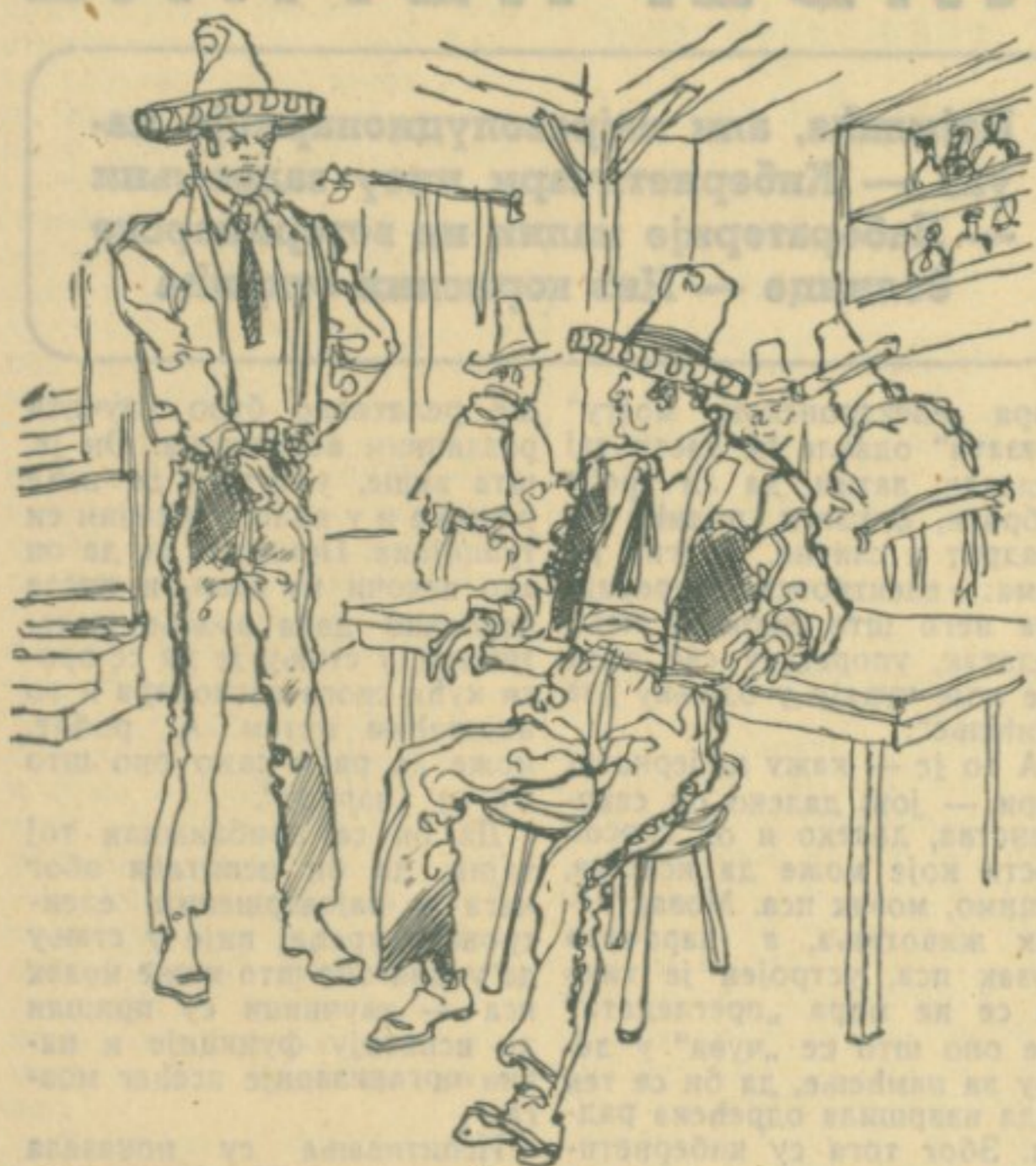

„Зубари“ са острва Тимор у Сундском архипелагу служили су се пре 5.000 година овом врстом тестере за турпијање и дотеривање зуба. Жене су нарочито пазиле да им сви зуби буду једнаки.

Апарат за масажу тела има и точице од каменог кристала. (Кина)

ЧАСТ ИЗНАД СВЕГА

Прича, можда истинита а можда и не, о напраситости, храбрости и једном осујећеном двобоју

вакав тон — просикта он разљућен. — Гледајте пажљивије тим својим ситним очима па нећете газити по ногама других људи. Врх носа сењора Анимаса задрхта. — Хоћете ли тиме да кажете да сам ја месечар усред бела дана? — загрми он. — Тражим задовољење — сво вам моје карте. Ево и вама моје. Моји секунданци ће кроз један сат бити код вас. Адјос, сењор, и не заборавите да напишете тестамент.

Када је сењор Анимас, глумца, ушао у кафану умало није пао преко једне ноге која је била испружена испод стола. Тако не што може увек да се деси, а може и да се опрости. Али, сењор Анимас имао је друге погледе на ред и пристojност и није хтео да опрости.

— Господине — узвикну узрујано, — јесам ли ја ваш лакеј да ми подмећете ногу? Молим вас да држите своје предугачке ноге под столом!

Сењор Бониста, посланик, био је врло осетљиве нарави. Као наелектрисан он окочи са столице.

Сењор, забрањујем вам о-

срећном браку. Приђе дечјим креветићима. Енрико и Мануела чврсто су спавали. Они су били сунце његовог живота.

Време је пролазило.

Сењор Бониста отвори другу кутију цигарета. Дођавола, зашто није држао ноге под столом када је тај Анимас наишао у кафану! Али, зар он, посланик, да води рачуна о таквој багри. Управо смешно! Још један сат и он ће кренути на пут да казни тога балавца. До доручка већ ће се вратити а жена и деца неће ни приметити да је излазио. Сат откуца пет. Напољу је почело свитати. Сењор Бониста приђе писаћем столу, узе у руке фотографију своје породице и поче је дуго посматрати. Руке су му дрхтале. Тада се трже, обуче мантил, шешир и рукавице и приђе телефону. Окрене број и осулушу.

Хало, је ли тамо полицијска префектура? Обавештавам вас да сада крећем у шумицу код Лас Костаса да се дуелирам. Ако сматрате да мога противника треба да спасете сигурне смрти, не смете оклевати...

Најлепша хвала, сењор — одговори чиновник — већ смо обавештени.

Обавештени...?

Наравно — зачу се кроз слушалицу, — обавестио нас је ваш противник, сењор. Пре десет минута дао нам је на знање да треба да спасавамо ваш живот!

ЗА ОЛИМПИЈАДУ

Пет милијарди марака ће утрошити Јапан за организовање олимпијских игара које треба да се одрже у Токију од 11. до 25. октобра 1964. године. Ова цифра још није коначна, јер нису урачунати издаци за повећање олимпијског стадиона који ће се проширити од 75.000 на 100.000 места.

Највеће бриге организаторима Олимпијаде задаје смештај такмичара. Да се не би градило посебно олимпијско село предвиђа

се да велики број такмичара буде смештен у просторијама које сада држе америчке војне снаге стационарне у Токију. Зграде се налазе у близини стадиона тако да и превоз не би представљао напор за такмичаре.

Али да би олимпијски комитет дошао до ових зграда морао је да води прави „папирни“ рат. Тек после дуге преписке добијена је сагласност, а америчке војне власти обећане су за милион ма-

рака што је ипак јевтиније од изградње комплетног олимпијског села. Поред тих зграда, планира се изградња још 15 вишеспратница и 250 мањих вила за по 8 до 15 лица.

На тај начин је обезбеђен смештај за осам хиљада такмичара. Упоредо са овим припремају се и потребни објекти за такмичења. У Токију је већ спремна највећа покривена хала за многе олимпијске дисциплине а нарочито пливање и уудо. То је највећа зграда такве врсте на свету јер ће моћи да прими 25.000 гледалаца.

Олимпијске игре ће се одржавати у три спортска центра: Меиџи парку и „Вашингтон хајсу“ — америчким војним касарнама, који се налазе један поред другог и трећем: Комазави. У Меиџи парку ће се подићи олимпијски стадион са 100.000 места, ту је и покривена хала за пливачка такмичења и мањи стадион Принц Чичибу, са 10.000 места.

У другом центру предвиђа се изградња огромне хале, двеју мањих такмичарских хала и великог фудбалског игралишта.

Трећи — Комазави је удаљен шест километара и у њему ће се одржавати углавном такмичења у фудбалу и хокеју.

Рачуна се да ће свих 15 дана за сва такмичења бити обезбеђено 170.000 места у отвореним халама и стадионима и 45.000 места у покривеним халама.

На слици: двадесетогодишња играчица Леила Субраманијан која игра у Ганди-меморијалу у Мадрасу

БАЈАДЕРЕ

Бајадере су индијске плесачице и певачице које су биле запослене на уређивању храмова, а учествовале су и на свечаностима. Делиле су се на две групе: девадаси (службенице богова), које су стално боравиле у храму и начни, које су биле плесачице и путовале. Оне су свој сталеж доведле на зао глас због распуштеног владања.

Неки кажу да бајадере знају око 500 прецизних покрета тела и око 100 различитих половаја очију. Сваки покрет

тела или положај очију било посебно или у комбинацији имају тачно одређено значење. Покретима очију играчица нам углавном прича дивне приче, а те покрете могу да разумеју једино добри познаваоци.

Реч бајадера је португалског порекла: baiaadeira, што значи плесачица. Поред овога реч бајадера има и друго значење: то је врста нацрта на памучним, свиленим и сличним тканинама.

Нов ваздушни гигант

На лондонском аеродрому Хевиленд недавно је извршена пробна вожња са новим ваздушним гигантом млазним авионом „трозуб“ британског путничког саобраћаја. Опремљен са три Ролс-Ројс млазна мотора, овај авион је у стању да развије брзину од 1.000 километара на сат и а повесе 101 путника и једну тону робе. Помоћу потпуно аутоматских уређаја за слетање он атерира.

Забрањено

У појединим државама и савезним државама Сједињених Америчких Држава и данас су на снази многи закони који су донесени некад давно али још нису укиннути.

У Њујорку је још на снази закон који забрањује да се са задње платформе трамвајских кола пуца на зеचे.

ЗА МЕТАЛУРГИЈУ

Електронски микроскоп напредује: Французи Дипиј и Перие су успели да га усаврше до те мере да помоћу њега виде шта се догађа у унутрашњости металног „опиљка дебелог“ 2 до 3 микрона. Досад је једино било могуће „завирити“ у унутрашњост металне честице дебеле неколико десетина од једног микрона. Научници сматрају да ће овај микроскоп бити од велике користи металургији.

ЦЕПНА ЕЛЕКТРОНСКА МАШИНА

Донедавно огромних размера електронска машина је толико смањена да је достигла величину једне обичне кутије за цигарете и може да се носи у џепу — само је много тежа. Њених 587 кружних прстенова окрећу се на једној мајусној силицијумској пречаги која замењује 8.500 транзистора, диода и кондензатора. Цена јој је врло приступачна.

Снага од милион киловаћа

Ротору се сматра геотермичким центром на Новом Зеланду а истовремено и једним од најмоћнијих у свету. Област је богата гејзирима из којих под високим напонам избија пара из дубине од 500 до 1.000 метара. Због овог природног богатства овде се гради геотермичка централа са снагом од милион киловата.

СТРИНА МАРИНКО

За време своје друге владе кнез Милош, познат као веома ћудљив човек, самовољан и самовластан, смењивао је министре који и нису успевали да стекну никакав углед у народу, како је сам хтео. Није било ништа необично да министар, чим га смени, према потреби постави за чувара пута или неког надзорника или га нагрди да је луд и глуп. Али, као и сви примитивни људи и он је обраћао пажњу на изглед оних које бира за министре. Један му се није свидео зато што је имао велик трбух, јер је по томе закључио да је „небрига“, а други дугоћа, свк као гладна година, није му био у вољи јер му је слас танак и „говори као стрина“. Али њега је ипак поставио за министра само га је прозвао „стрина Маринко“ па је тај надимак несрећни човек носио до краја живота.

НИШТА БЕЗ РУКУ

Чак и са једрима од 12 метара „Ветерли“ — један од једрењака учесника следећег америчког купа — тешко полази са старта. Лаки пролећни ветар на Атлантику као да се „љути“ на технику што њени најбољи ваздушни и хидродинамички прорачуни не вреде ништа без људских руку. На нашој слици покретање једрењака „Ветерли“.

ЛЕТЕЋИ ВОЗ

Прототип „летећег воза“ на чинили су британски конструктори. То је у ствари вагон који клизи по ваздушном душеку који стварају мотори са вертикалним реактивним струјама. Кретање овог „воза“ по жељезу такође омогућују реактивни мотори.

Као и лондонски аутобуси овај воз је двоспратан. Горе има места за 150 путника, док „приземље“ служи за пртљак и аутомобиле. „Летећи воз“ тежи 43 тоне и развија брзину од 380 километара на час. Њиме ће се повезати већ идуће године центар Лондона са аеродромом.

Серијска производња летећих возова ће снизити трош-

кове њихове производње па се предвиђа да буде седам пута јефтинији од авиона са реактивним мотором исте снаге.

Одзвонило трамама за писаће машине

У Сједињеним Државама је нађена успешна замена тракама за писаће машине. Уместо од платна оне се производе од пластичне масе а на котур може да се намота 300 метара. Куцање преко ње даје потпуно црна слова која опште не могу да се умрљају.

Тродимензионална подводна камера

Стереоскопска камера омогућује тродимензионално снимање у боји под водом. Може да се спусти на велике дуби-

не и захваљујући уређајима за ехо приближава се предмету који треба да сними на три метра.

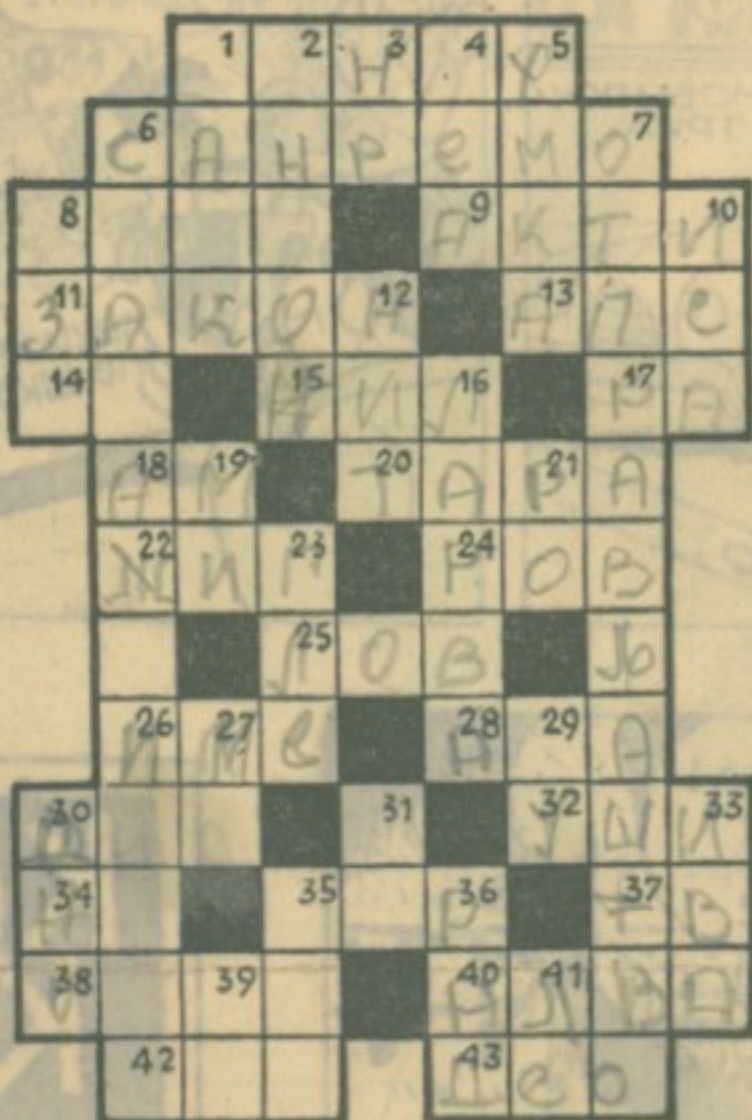
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) црначки народи у Средњој и Јужној Африци; 6) град у Италији где се одржавају најпознатији фестивали лаке музике; 8) француски драмски писац; 9) списи; 11) правни пропис; 13) затвор; 14) елиптирана свеза; 15) река у Африци; 17) хемијски знак за радијум; 18) део коњске опреме; 20) наша река и планина; 22) печат; 24) шанец; 25) хвањене дивљачи; 26) назив; 28) свеза; 30) прост број; 32) органи чула слуха; 34) хемијски знак за нобелијум; 35) град на Црногорском приморју; 37) скраћеница за телевизију; 38) град у Норвешкој; 40) једна посланица; 42) билијарски штап; 43) комад, парче.

Усправно: 1) страшило; 2) негативан јон; 3) скраћеница за народну републику; 4) дивља рука; 5) место у близини Београда; 6) спремност, окретност; 7) експедиција; 8) скандинавско бојанство; 10) стародањи кинески цар; 15) конач; 16) стадијум у развитку инсеката; 19) лична заменица; 21) грчко слово; 23) узвик; 27) хемијски знак за мазуријум; 29) два слова; 30) доњи део посуде; 31) лична заменица; 33) жалосна врба; 35) страна; 36) посао; 39) музичка нота; 41) француски граматички члан.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) фелс; 3) туф; 6) сет; 7) јетра; 9) лав; 11) квар; 12) тирај; 14) Ана; 15) Вјукосав-

љенић) С(лавко); 16) роб; 17) об; 18) Ајова; 20) боа; 21) Ена; 22) Роа; 23) дио; 24) берза; 26) ам; 27) лос; 28) С(теван) С(ремаци); 29) рак; 31) Ванат; 33) Григ; 35) нега; 36) „Астор“; 37) рат; 38) оса; 39) Ман.

Усправно: Феликсјен Марсо; 2) стар; 3) тек; 4) утва; 5) Франсоа; Саган; 6) сетва; 8) араба; 10) Нарва; 13) ноа; 19) оно; 20) бор; 22) Ресан; 23) Дарга; 24) боб; 25) астат; 30) Китс; 32) Нера; 34) Гоа.

ВЕШТИНА ПАРА ВРЕДИ

Бербери читав дан провели на ногама, а то је веома напорно. Сви су изгледали да у будуће неће морати да трпе такве напоре, јер је један њихов колега конструисао покретну столицу. Седећи на столицу која кружи око фотеље у којој је муштерија фризер лако обавља свој посао.

НАПРАВИ САМ

УПОТРЕБА СТАРОГ ХЛЕБА

И у вашој кући после сваког обела остане по који комад хлеба. Да се не би бацао најбоље је да се исече онолико парчића колико ко може да поједе. Многа деца не воле бајат хлеб, а ако ипак остане, шта онда учинити са преосталим комадима?

Овог пута смо мислили на наше мале читатеље и савет је превремено упућен њима.

Узмите комаде хлеба и ставите их за тренутак у воду или их добро попрскајте а онда их ставите на неколико минута у млаку пехеницу.

Кришке хлеба могу да се испекну на плочни или у специјалним роштиљима (тост) или да се суше у пехеници док не порумене. Исечене на коцке употребите их као укуси додатак за супу или чорбу.

Ситнији комади могу после сушења у пехеници да се гучком истуцају и претворе у мрвице, презле, потребне за поховање меса рибе или поврћа. Ако желите да презле буду сасвим ситне самелите их на машини за орахе или месо.

Од мрвица хлеба, који дужи оставите да стоји у води, припремите тачкоје супу од млека или пудинг додајући још шећера, јаја, меда, слатка или пекмеца што ће вам послужити као изванредна посланица за ваше другарице.

ПОВЕЗ ЗА СЛИКЕ

Ако имате какве слике које бисте желели да сачувате, или сте можда направили збирку авиона, аутомобила или било чега другог, исечањем из новина или илустрација, најбоље ћете их сачувати ако их повежете.

За корице овог албума потребан вам је картон дебљине 1 мм. Не треба да буде таван, јер је онда недовољно чврста и није дебла. На нашој слици под бр. 1 видите да корице имају облик правоугаоника чија дужина износи 565 милиметара а ширина 190. Тачно на средини правоугаоника два зареза ножем обележила су средину која одваја једну страну корица од друге за 4 милиметра. Ова дебљина је потпуно довољна за 20 слика. На слици коју видите под бр. 2 лево је доња страна корица, а десно предња страна коју ако имате воље можете и у-

красити каквим цртежом или папиром у боји.

Двадесет слика треба да буду потпуно исто ошечене, односно да имају исте димензије: 280x190, или чак и 185. Тако сте добили скицу бр. 2.

Као што се види на слици бр. 3 ивице свих слика лепе се на левој страни сем последње слике која се лепи целом површином на унутрашњи део задњих корица. Ако хоћете да будете сигурни да се сле-

пљене слике неће одвајати онда их најпре пробушите на два места зубом за акта. То урадите и са корицама, па тек онда лепите, а кроз пробушене рупе провучите неку лепу пантљику у боји.

Јесће ли већ чули да...

... Слој ситног пустињског песка који покрива Сахару дебео је 10 до 12 метара.

... електрични импулси који стижу у мозак и одлазе из њега, шире

се брзином од 300.000 километара у секунди.

... Гренланд је по површини већи него Шпанија, Француска, Шведска, Данска, Белгија, Португалија и обе Немачке заједно.

... за римског ратника Луција Сикција Дејпата тврди се да је учествовао у 120 битака; никад није био рањен с лећа, а с преда је имао 45 рана.

... разлика између дневних и ноћних температура у Сахари из-

носи 45 Целзијусових степени.

... најстарија књига војне литературе на свету је „Ратна вештина“ коју је око 500 година пре наше ере написао Кинез Сун-Цун.

... најмлађе европско море је Азовско које има равно дно. Највећа дубина у њему износи свега 14 метара.

... звук рога швајцарских и тиролских планинаца толико је про-

доран да се може чути на 10 километара.

... најотпорнија биљка на атомске експлозије у Невади је чичак (саксола калик).

... у Килу у Немачкој постоји минијатурна ботаничка башта. Ова „геолошка шума“ састављена је од високе папрати и биљке пречнице, маховине и ретких алги.

... мали музички инструмент окарина пореклом је из Африке, а

Италијани су је донели у 19. веку у Европу.

... импресионизам, правац у сликарству, добио је име по слици Клауда Монеа „Импресија, Излазак сунца“.

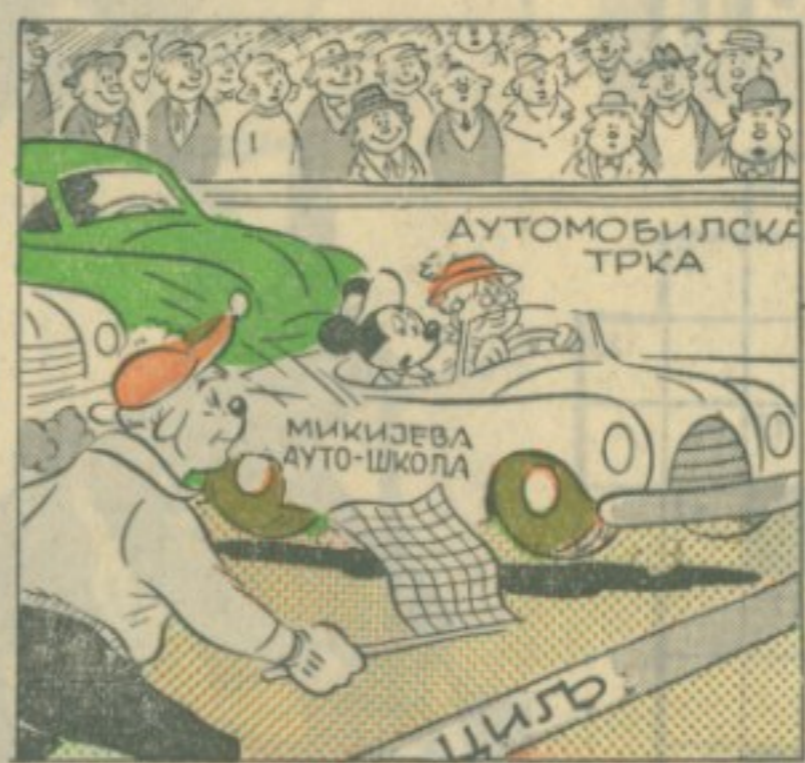
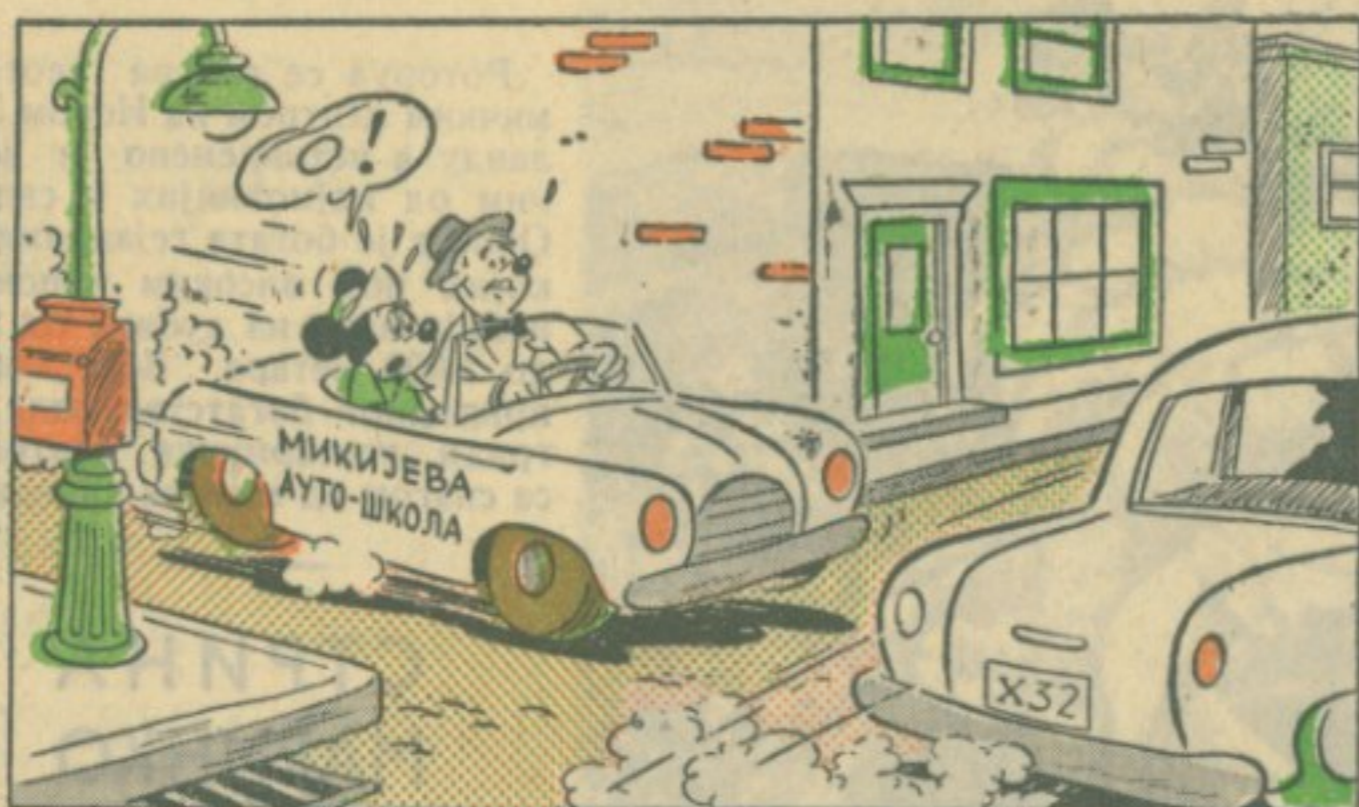
... за прву жену која се посетила филозофији сматра се Теана, жена филозофа Питагоре (580—500 година пре наше ере).

... нов снежни покривач висок 10 сантиметара садржи на повр-

шини од једног квадратног километра 8 до 10 хиљада тона воде.

... калифорнијска попракуша засад је једина птица за коју је утврђено да преспавати му. За време зимског сна њена телесна температура спусти се од 40 на 18 степени.

Ква-Ква!

уређује Паја Патак

КАД ШИЉУ ГРИЗЕ САВЕСТИ

Шиља се жали Хорацију:

— Дугови ме толико тиште да већ десет ноћи нисам могао да спавам.

— Побогу, како си то издржао?

— Како? Па спавам дању.

У ДУХУ ВРЕМЕНА

Наставник за техничко образовање испити вао ђаке, па наједном уписа Гају:

— Гајо, можеш ли ми тачно рећи шта је радио-апарат?

— Радио-апарат... то је телевизор без слика!

НЕМА БАДАВА

Пера Ждера срео старо пријатеља Шкотланђанина с којим се одавно није видео.

— О, драги пријатељу, какво пријатно изненађење. Откад се нисмо видели! — поздравио га Шкотланђанин.

— Дођи код мене на вечеру да се испричамо.

— Сјајно, баш лепо... одушевљено се Пера.

— Ех, онда знај: број куће је 132, друге степеннице, стан број 5... ара та гурни ногом.

— Зашто ногом!? — упита га Пера у чуду.

— Па ваљда ћеш у рукама имати пакете за вечеру.